

Šiame numery

Znamia prabilo, Pergalės nutilo.
Hooverio archyvas ir
lietuviškos medžiagos
saugojimas.
Apie rašytojos Žemaitės
laidotuves.
Pokalbis su Vladu Šlaitu.
Aloyzo Barono novelė.
Akimirkos su foto menininku
Aleksu Urba.
Susitikimas su Abraomu
ir sūnum.

Kertinė paraštė

"Znamia" prabilo, "Pergalė" nutilo

Prieš porą metų vilniškė "Pergalė" gyvai reagavo į lietuvių literatūros kūrinių recenzijas "Books Abroad" žurnale, kurį leidžia Oklahomos universitetas, o redaguoja estų poetas ir baltų rašytojų bendravimo entuziastas Ivar Ivaskas. "Pergalės" komentatoriai nesutiko su kai kuriomis recenzentų išvadomis, pareiškė kritiškų pastabų, bet aplamai palankiai priėmė naują tarptautinę areną lietuvių latvių ir estų rašytojų garsinti. Atrodė, kad jie "Books Abroad" recenzijas vertins reguliariai ir tuo būdu užsiims literatūrinis dialogas.

Tačiau po poros straipsnių "Pergalėje" užstojo ilga tyla, kuri tebesitęsė iki šios dienos. "Books Abroad" dingio iš vilniškės spaudos puslapių, lyg būtų įsmegusi "atminties skylėn". Stai gale nutilo ir žurnalą reguliariai komentavę estų laikraščiai. Kas atsitiko? Ar Lietuvos ir Estijos kritikai staiga nustojo domėtis tarptautinės literatūros žurnalu? Koksai katinas nukando liežuvį? Tylos priežastis pagaliau paaiškėjo iš ilgo straipsnio, "Sovietų daugiatautinė literatūra šiandienos ideologinėje kovoje", pasirodžiusio rusų kultūrinio žurnalo Znamia (Veliava) 1972 m. gruodžio numeryje.

Straipsnio autorius Aleksander Dimšits ("nomen est omen") puola "Books Abroad" su vėzdų kairėje ir kūju dešinėje. Štai kaip jis "nukaukvoja" žurnalą: "Books Abroad" yra būdingas Jungtinės Valstybės leidžiamam "Sovietinių studijų" žurnalams. Vadovaujamas žinomo reikšmingo estų emigranto I. Ivasko, šis žurnalas aluoja neapykantą sovietų literatūrai. Bet, būdamas universiteto globojamu akademiniu leidiniu, jis yra priverstas pridengti savo pagiežą po tariaimo objektyvumo apsiaustu, spausdindamas keletą "neutralaus" tono sovietinių knygų recenzijų. Kaip būdinga tokioms "sovietinėms studijoms", "Books Abroad" veda sistemingą karą prieš socialistinį realizmą. Šio žurnalo bendradarbiai ir redaktoriai gal

ir nepastebi, kokie jie juokingi savo maniškioje sovietų literatūros metodo ir kūrybinio pagrindo neapykantoje". Panašiu subtiliu grakštumu Dimšitsas šauna į eilę "Books Abroad" recenzentų. Vienas jo taikinių yra Carnegie-Mellon universiteto Pittsburghe modernių kritikas Jurgis Silieneks. Jo niūnių kalbų katedros vedėjas, latvų kilmės kritikas? Jis kritiškai atsiliepė apie socialistinio realizmo metodą parašytas noveles Rygoje išleistoje antologijoje "1968 metų pasakojimai". 1969 m. išėjusios lietuvių prozos antologijos recenzentas Dimšitsui net vardo nevertas — jisai jam tėra "estetukas", drįsantis kalbėti apie "socialistinio realizmo priešpaukštinius reikalavimus".

Dimšitsas "akademiniš" tonas derinasi su jo "faktais". Svarbiausia, "Books Abroad" nėra "sovietinių studijų" žurnalas. Sovietinių ir Rytų Europos knygų recenzijos teuzpildo jo dalelę. Jo bendradarbiai yra įvairiausių politinių polinkių, įskaitant kritikus iš Rumunijos, Lenkijos ir Vengrijos "liaudies respublikų", kurių galvosios, atrodo, gerokai skiriasi nuo Dimšitso.

Nagrinėt "socialistinio realizmą" jau būtų atskira tema. Užtenka paminėti, kad "satelitinio" valstybių žurnaluose ir knygose, tas terminas jau beveik visai nebavartojamas, o tarptautiniuose rašytojų suvažiavimuose rytų europiečiai jį temini anekdotiška prasme. Vienintelė išimtis yra Bulgarija, bet ji atsilikus daugeliu atžvilgių. "Socialistinio realizmo" terminas buvo pradėjęs nykti ir iš ok. Lietuvos ir visos Sovietijos literatūrinio žodyno. Apie jį vėl imta kalbėti, Brežneviui pradėjus savo restalinizaciją ir partijai išleidus naujus literatūrinius nurodymus. Idomiauusia, kad patys sovietiniai rašytojai nelabai susigauja, kas tas "socialistinis realizmas". Tiksliausias gal yra Šolochovo apibūdinimas. Jisai atsakė: "Velnias nežino". O pagalvojus, pridūrė: "Tai, kas parašyta aiškiai, su-

Hooverio archyvai ir lietuviškos medžiagos saugojimas

Pokalbis su archyvo direktorium Franz G. Lassner

Hooverio Instituto archyvo direktorius Franz G. Lassner š. m. liepos 2 d. ilgiau pasikalbėjo su dr. T. Remeikiu ir kun. Vyt. Bagdanavičium apie bendradarbiavimo galimybes tarp Hooverio Instituto ir lietuvių visuomenės. Kun. V. Bagdanavičius paklausė: Ar Hooverio Institutas turi ryšį su buvusiu prezidentu Hooveriu?

Lassner: Taip. Šis Institutas įsteigtas 1919 m. Jį įsteigė prez. Hooveris tam, kad jis rinkytų medžiagą šiuolaikinei istorijai. Jis pats asmeniškai dokumentų rinkimą ir pradėjo. Jis rūpinosi taikos įgyvendinimu po pirmojo pasaulinio karo Europoje ir ypač Rytų Europoje. Pagrindinės jo Instituto tyrinėjimų sritys yra Rusų revoliucija ir greita to kilę nepriklausomybės sąjūdžiai Rytų Europoje ir Balkanuose. Šis Institutas yra pirmasis šaltinis tyrinėti moderniajai Rusijos istorijai ir Pabaltijo istorijai.

Bagdanavičius: Kokia prasme Hooverio institutui galėtų būti naudinga lietuvių visuomenė ir kuo Institutas galėtų būti jai naudingas?

Lassner: Hooverio Instituto tikslas saugoti moksliniam reikalui moderniosios istorijos dokumentus. Taip pat mes domimės ir knygomis, kurios yra blogai apsaugotos kur nors rūsyje ar garaže. Mes galėtume saugoti visas tas medžiagas. Šiuo metu Hooverio Institutas statosi naujas patalpas. Mūsų tikslas yra sutelkti daugiau šio šimtmečio istorinės medžiagos, kad galėtume padėti mokslininkams ir studentams. Moksliniam reikalui ypač svarbu, kad medžiaga būtų sutelkta vienoje vietoje. Kai ji yra išblaškyta abiejuose žemės pusrutuliuose, ji praktiškai sunkiai mokslininkui yra prieinama, nes kas gali turėti tiek lėšų visur nuvykti. Mes jau turime daug pabaltietiškos medžiagos, bet mes norime dar ją praturtinti. Mes priimam saugojimui istorinę medžiagą įvairiomis sąlygomis. Mes pvz. susitariame kartais saugoti kieno istorinę medžiagą 20 ar 30 metų, paliekant savininkui jo nuosavybės teises. Mes taip pat sutinkame tam tikromis sąlygomis gražinti istorinę medžiagą pvz. kada nors į Lietuvą. Pagrindinis Instituto tikslas yra istorinę medžiagą išlaikyti mokslui.

prantamai ir naudinga partijai". "Pergalės" tyla apie "Books Abroad" yra iškalbus komentaras apie Lietuvos kultūrinę baudžiamąją Tereikia stalininiam propagandistui treptelti koją, ir Lietuvos rašytojų menrasis klusniai užsičiaupia. Gogolio Deržimorda tebegyvas ir tebebujoja — Lietuvoje.

likaras

Nuotrauka Alekso Urbos (žiūr. 4 psl.)

Bagdanavičius: "Draugo" redakcija kartais gauna laiškų, klausiančių, kur rasti medžiagos, reikalingos doktorato tezei ar masterio darbui vienu ar kitu Lietuvą liečiančiu klausimu. Ar mes galime tokį klausimą nukreipti į Jus?

Lassner: Taip. Tegul rašo mano adresu: Franz G. Lassner, Director of Archives, Hoover Institution on War, Revolution and Peace, Stanford, California.

Bagdanavičius: Mes turime didelius kiekius laikraščių archyvų. Ar galima pas jus deponuoti senų laikraščių egzempliorius?

Lassner: Hooverio Institutas turi periodikos skyrių, ir ten būtų galima juos deponuoti. Tai įeina mūsų rinkimo sritin. Bet tai jau nėra archyvo departamento sritis.

Remeikis: Kokius suvaržymus daro jūsų Institutas naudotis Jūsų turima medžiaga.

Lassner: Yra pas mus archyvų, kurių naudojimas yra su-

varžytas — apribotas. Bet iš esmės nėra prasmės rinkti medžiagą, jei jos negalima naudoti. Mes laikomės tik tų suvaržymų, kurie apskritai šioje srityje galioja, kad būtų apsaugotos autorių teisės. Taip pat mes laikomės suvaržymų tais atvejais, kada, naudojantis medžiaga, būtų pavojaus pakenkti asmenims anapus geležinės uždangos. Diplomatinio atstovybių archyvai, kurie yra pas mus deponuoti, turi jų nustatytus suvaržymus. Institutas suvaržymų reikalauja laikosi nuostatų tų, kurie medžiagą deponuoja arba dovanoja. Aš noriu pastebėti, kad Hooverio Institutas yra tik modernios istorinės medžiagos saugotojas. Jei kas turi pvz. viduramžių istorinės medžiagos, tas turi kreiptis į kitus institutus. Hooverio Institutas, nors yra Stanfordo universiteto dalis, tačiau nėra tam, kad aptarnautų universitetą. Jis yra tarptautinė institucija aptarnauti platesniems mokslininkų sluoksniams. Šiuo savo tarptautiniu pobūdžiu Hooverio Institutas iš-

siskiria iš kitų panašių institucijų. Ir iš viso panašaus pobūdžio institucijų mažai pasaulyje yra.

Remeikis: Mes turime veikiančias diplomatinės atstovybes, pvz. Washington, ar konsulat, kaip New Yorke ir Chicagoje. Ar Hooverio Institutui būtų įdomu paimti saugoti jų archyvus?

Lassner: Kariniai ir diplomatiniai dokumentai yra pirmaeilis mūsų dėmesys. Mes turime šios rūšies dokumentų daugiausia iš Estijos, paskui iš Latvijos ir šiek tiek iš Lietuvos. Aš noriu atkreipti dėmesį į tai, kad nėra reikalo, jog diplomatinė atstovybė būtų nustojsi egzistuoti, kad jos archyvai būtų saugojami Hooverio Institute. Taip pvz. mes esame Lenkų egzilinės vyriausybės, egzistuojančios Londone, archyvaras. Mes saugojame jos archyvus. Mes ne tik saugojame, bet ir prezervuojame dokumentus, kad, nykstant jų popieriui, jie nepažūtų. Hooverio Institutas nėra šių doku-

mentų savininkas. Priimant saugoti kieno dokumentus, tenka visų pirma išdiskutuoti saugojimo sąlygas. Pasiekus susitarimo, mes apmokame dokumentų persiuntimą į Stanfordą ir jų apdraudą.

Remeikis: Hooverio Institutas nėra vienintelis archyvinės medžiagos rinkėjas ir saugotojas. Šalia jo dar yra pvz. Pennsylvanijos universitetas ir Kent universitetas, kurie domisi lietuaništinė medžiaga. Kaip jūs įrodinėtumėte, kad geriau medžiagą saugoti pas jus, negu kitur?

Lassner: Kolegijų archyvai domisi mokymu ir tam tikslui telkia istorinę medžiagą. Hooverio Institutas yra Dvidešimto šimtmečio istorijos institutas, ir dėl to medžiaga, priklausanti šiam laikotarpiui, čia bus labiau savo vietoje. Ir antra, Hooverio Instituto dėmesys Rytų Europai per 50 metų yra liudijimas, kad dėmesys bus tęsiamas ir toliau. Nes tai yra pagrindinis Instituto tikslas. Aš noriu atkreipti ypatingą dėmesį į tai, kad, norint pasinaudoti Hooverio Instituto patarnavimu, nėra reikalo atsisakyti tos medžiagos nuosavybės teisės. Dėl to lietuviui, nukreipdami čia savo archyvinę medžiagą, galės būti tikri, kad čia ji bus labiau savo vietoje, negu išblaškyta bet kur pasaulyje.

Remeikis: Koks nuosimtis pas jus yra tos medžiagos, palyginus su kita? Ką jūs turite iš lietuaništikos?

Lassner: Iš visų mūsų archyvuose saugojamų dokumentų ne anglų kalba rašytų dokumentų nuosimtis siekia 60%. O iš tos medžiagos 70% yra iš Rytų Europos. Tiesa, tas nuosimtis dabar mažėja, nes iš ten medžiagos negalima gauti. Iš lietuaništinų dokumentų galima paminėti, kad pas mus yra: J. J. Hertmanowicz kolekcija apie lietuvių tautinį sąjūdį tarp 1916-1926 metų. Tarpe šių dokumentų yra Hertmanowicz įrodinėjimais J. A. Valstybės apie reikalą atstatyti Lietuvos nepriklausomybę 1941 m. Čia yra ir W. Wisniewski kolekcija apie lenkų veiklą Lietuvoje. Čia yra Zaurianus interviu su H. H. Fisher apie sąlygas Lietuvoje 1929 m.

Bagdanavičius: Ką jūs manote apie medžiagą, kurios mes turime nemažai apie lietuvių veiklą pokario metais stovyklose Vokietijoje ir mūsų veiklą įvairiose JAV lietuvių kolonijose?

Lassner: Kiekvienas dokumentas, vaizduojas visuomeninius judėjimus ar emigracijas, yra šio Instituto sritis. Žinoma, kiekvieną dokumentą ar jų rinkinį tenka vertinti atskirai, kiekvieną atvejų koncentravimas archyvinės medžiagos vienoje vietoje jums lietuviams bū-

(Nukelta į 2 psl.)

Kai tendencija iškraipo faktus

J. VAISNORA

Praėjusiais metais Lietuvos Mokslų akademija išleido serijos "Literatūra ir Kalba" XII tomą, skirtą rašytojai Zemaitei, kur atspausdinta archyvinė medžiaga, daugelio asmenų atsiminimai, straipsniai apie Zemaitei ir jos kūrybą. Čia sudėta visa tai, kas nepateko į Zemaitei Raštų šesius toms, išleistus 1956-57 metais. Taigi čia yra naujai surasti, dar niekur nespausdinti Zemaitei raštai, jos laiški, nušviečiantys kai kuriuos rašytojos gyvenimo momentus. Šiame leidinyje ypač yra gausi memuarinė medžiaga apie Zemaitei. Tuos atsiminimus papasakojo Zemaitei giminės, artimieji ir įvairūs ją pažinojęsiesiems ar kokių nors kontaktų su ja turėjusieji asmenys.

Paliekant šalia tuos atsiminimus, kur rašytoja yra liaupsinama, kaip veik kiekvieno komunistinio rašytojo mokytoja, įkvėpėja, kaip materialistinės ateistinės ideologijos pagrindinis šulys, kurio rėmėsi ir remiasi šių dienų komunistas, — čia pamėnime tik tuos faktus, kurių šias eilutes rašantis buvo gyvas liudininkas, būtent, Zemaitei laidotuvas Marijampolėje 1921 m. gruodžio 10 d.

Ne vienas straipsnių ar atsiminimų autorius būtinai išklika ir pabrėžia Zemaitei bedieviškumą. K. Korsakas įvardina straipsnyje rašo: "Ne mažiau svarbus ir Zemaitei paskutinysis dialogas su A. Bulotiene, šios pažodžiui užfiksuotas rašytojos mirties diena. Jame ypač išskirtinas jau merdėnčios Zemaitei atsakymas kunigo teikiama religinių paslaugų, motyvuojant tai prisipažinimu: "Šis jos (Zemaitei) paskutinės valios pareiškimas yra labai svarbus faktas. Svarus ypač Zemaitei laidotuvių "byloje". Kaip tik dėl to, kad Zemaitei mirė be "sakramentų", vietos dvasininkai, atsisakydami laidoti Zemaitei su bažnytinėmis apeigomis ir skirdami jai kapinėse nuosalią vietą, siekė ano mero sąlygomis diskredituoti rašytojos vardą. Padėję "pataisę" atvykęs ir laidotuves J. Tumas-Vaižgantas, kuris ne tik atidavė Zemaitei prideramą rašytojo bičiulio paskutinę pagarbą duoklę, tardamas prie jos kapo nuosirdų atsisveikinimo žodį, bet gana diplomatiškai atliko ir kunigo pareigas, palydėdamas ją su bažnytinio dekoru į amžinojo poilsio vietą. Tuo būdu Zemaitei laidotuviams buvo iš dalies suteiktas religinių apeigų pobūdis, kuriuo paskui savo interesus naudai bandė operuoti klerikaliniai ideologai. Tačiau neginčijami faktai rodo, kad Zemaitei mirė, likdama nesutaikoma "bedieviu" bei antiklerikale, nepageidaujama bet kokių bažnytinių ceremonijų savo laidotuviuose" (K. Korsakas, Zemaitei palikimą kaupiant — Literatūra ir Kalba, XII, 18-19 p.).

Mirtingai sergančiai Zemaitei, kaip iš atsiminimų matyti, kunigo patarnavimą siūlė ir Bulotienė, ir Bulota (S. Jaraš, 204 p.), ir "moterėlis stengėsi įkalbėti Zemaitei kunigą, bet ji vis atsisakydavo" (J. Balčiūnas, 385 p.), ji kategoriškai sušlymą atmetė. Tas viskas gerai. Bet kodėl Zemaitei artimieji vienminčiai taip labai insistavo, kad ji, "nepageidavusi bet kokių bažnytinių ceremonijų savo laidotuviuose", būtų palaidota su kunigo asista ir bažnytinio laidojimo išvaizda. P. Sirutytė-Lastienė pasakoja: "A. Lastas ir realinės gimnazijos direktorius J. Valaitis nuvyko pas kleboną Dvaranauską pranešti apie Zemaitei mirtį ir susitarti dėl vietos kapin-

nės ir palydėjimo į kapus. Klebonas palydėti atsisakė ir paskyrė vietą "nešventintame" kapinių kampe, motyvuodamas tuo, kad Zemaitei mirusi "be išpažinties, neapbrūpinta sakramentais". J. Valaitis, ypač A. Bulota, buvo tiesiog įsiutę dėl tokio klebono elgesio. Jie ėjo dar kartą ir išsiderėjo, kad kapui galėsime parinkti tinkamą vietą, bet vėl pranešė: Mes neateisim, ir varpai neskambins" (ten pat 328 p.).

Atsiminimų autoriai iš ateistinio fanatizmo dramatizuoja faktus ir nori parodyti, kokie tie kunigai "beširdžiai". O reikalus buvo daug paprastesnis. Atvykusiems dėl Zemaitei laidotuvių kalbėtis Laidojimo komiteto nariams, kun. Dvaranauskas paaiškino, kad su bažnytinėmis pamaldomis velionė nebus laidojama, bet, norint ir prašant, bus palydėta su religiniais simboliais (kryžiumi ir vėliavomis), palydoje dalyvaus pats klebonas, o kapuose vietą tepasirenka patys. Taip ir buvo. Visa tai esu girdėjęs iš kun. Dvaranausko lūpų; jis juk buvo viso to reikalo sukuryje. Ta pati P. Sirutytė-Lastienė rašo: "Besirušiant palydėti Zemaitei į kapus, apie 14 val. atvyko ir klebonas su "asista", su kryžium, vėliavomis ir kartu su J. Tumui-Vaižgantu lydė į kapus. O varpai taip ir neskambino..." (329 p.). O kelios eilutės aukščiau atsiminimų autorė taip labai pabrėžė kun. Dvaranausko atsakymą dalyvauti laidotuvių eisenoje.

Jei Zemaitei laidotojams vis dėlto pavyko Zemaitei "bedieviu" palaidoti ir su kunigu, ir su kryžiumi, ir su vėliavomis, netgi dalyvaujant iš anksto "atsisakiusiam klebonui Dvaranauskui", tai čia esąs nuopelnas kun. J. Tumui-Vaižganto. Čia vėl duokime žodį plačiai apie tuos įvykius kalbančiai P. Sirutytė-Lastienei: "Gruodžio 9 d. į Zemaitei laidotuvius kartu su kitais kauniškiais atvyko kun. J. Tumas-Vaižgantas. Kai jam papasakojome apie klebono nusistatymą, pasakė: "Niekio, panie, aš pats vienas su-

Jonas Sileika (1883-1960) Rašytoja Zemaitei (Ciurlionio galerija Chicago)

sitvarkysiu, viską atsivežiau, kas reikia" (328 p.). O K. Penčylaitė-Samulionienė dar priduria: "Laidotuvių rytą (iš tikrųjų Zemaitei buvo laidojama popiet, J. V.), kai jau buvo susirinkę daug mokinių, pamatėme ateinantį kunigą su bažnytinėmis vėliavomis ir kryžiumi. Kažkas šnipštelėjo, kad tai kunigas Tumas, kad jis atvežė iš Kauno raštą (nuo ko? J. V.) klebonui, kur reikalaujama leisti laidoti rašytoją su bažnytinėmis apeigomis. Kun. Tumas ir palaidojo Zemaitei" (342p.). Taigi visi laurai kun. J. Tumui-Vaižgantui. O tuo tarpu tie visi atsiminimų pasakotojai "išminčiai" nežino, kad bet kuris kunigas, atvykęs iš kitos vietos, be klebono leidimo negali atlikti jokių bažnytinių funkcijų. Ir Tumas, jau iš vakaro atvykęs, susitarė su klebonu Dvaranausku dėl laidojimo procedūros, pavesdamas svečiumi iš Kauno vadovauti laidotuvių procesijai. Na, bet šiandien reikia juodai piešti kunigus "reakcionierius", išskyrus kun. Tumui-Vaižgantą.

Zemaitei, kaip ir kiekvieno mirtingojo, laidotuvių yra artimųjų liūdesio, bet ir būtinai rusiam patarnavimo, su juo atsisakymo valanda. Komunistams tai yra priemonė kitokiems tikslams, kaip matyti iš J. Žiugždos

žodžių: "Zemaitei laidotuvių virto išpuodinga Marijampolės pažangiosios visuomenės, iš Kauno ir iš kitur atvykusių rašytojos gerbėjų, gausingo jaunimo būrio demonstracija, kuri, nepaisant reakcijos išpuolių, parodė didelę plačiųjų lietuvių tautos masių pagarbą įžymiajai rašytojai" (317 p.). Kokie tie "reakcijos išpuoliai" demagogas J. Žiugžda nepaaiškina. J. Lukoševičius irgi panašiai porina: "Zemaitei laidotuviuose... buvo pažangios visuomenės savotiška solidarumo demonstracija kovoje su klerikalizmu reakcija, kurios visa savo esybe Zemaitei neapkenčė" (339p.). Šiandieniniai komunistai kaltina ano mero Lietuvos vyriausybę, kad "jos laidotuviuose nedalyvavo joks vyriausybės atstovas" (S. Jaro atsimin. 202 p.). O tuo tarpu kiti pasakotojai nenuityli, kad iš Kauno buvo atvežti Krašto apsaugos, Švietimo ministerijos vainikai. Laidotuvių procesiją lydė jo Marijampolės kariuomenės pulko orkestras, prie kapo kalbą pasakė vienas pulko karininkas, o kareiviai, leidžiant kūną į duobę, saljutavo kariškai — šūvių salve. Tas viskas vyko tada, kai Lietuva, komunistų supratimu, valdė "atžagareiviai, buržuai, kapitalistai". Jeigu Zemaitei laidotuvių buvo "pažangiųjų" demonstracija, tai kam reikalausti ir priekais-tauti dėl "reakcionierių ir atžagareivių" nedalyvavimo?

Kad Zemaitei laidotuviuose gausiai dalyvavo Realinės, gana kairios ir prokomunistinės, gimnazijos mokiniai, savaime suprantama. Bet Marijampolėje buvo ir kita mokiniais gausi Valstybinė Rygiškių Jono mišri gimnazija. Tos gimnazijos ir jos mokinių dalyvavimas ar nedalyvavimas jau taip tendencingai ir neteisingai atpasakotas, kad reikia būtinai patikslinti, kaip iš tikrųjų yra buvę.

Atsiminimuose apie Zemaitei buvusieji Marijampolės realinės gimnazijos mokiniai ar mokytojai ypač išklika tos gimnazijos mokinių su mokytojais aktyvų in corpore dalyvavimą Zemaitei laidotuviuose. Jie pyne vainikus, nešė juos laidotuvių procesijoje ir pan. Na, o kaip su kitos gimnazijos mokiniais?

Pirmiausia kokia toji gimnazija buvusi, kaip ji Zemaitei mirties metu vadinosi?

K. Penčylaitė-Samulionienė kalba apie "Ziburio" gimnaziją: "Ziburio" gimnazijoje tą dieną pamokos vyko. Vėliau sklido kalbos, kad "Ziburio" mokiniai, pabėgę iš pamokų į Zemaitei laidotuvių, buvo nubausti" (342 p.). Kiti pasakotojai tą "reakcinę" gimnaziją teisingai vadina valstybine, nes faktinai Marijampolės gimnazija "Ziburio" drau-

(Nukelta į 1 pusl.)

Hooverio archyvas ir lietuviška medžiaga

Atkelta iš 1 psl.

tų pasitarnavimas istorijai. Išblaškyta medžiaga apunkina jos studijavimą

Remeikis: Ar Hooverio Institutas perka kokius retus istorinius dokumentus? Kaip plačiai jis tai daro?

Lassner: Hooverio Institutas yra sudovanotas ar deponuotas medžiagos saugotojas ir rinkėjas. Dėl to retenybę ieškojime ir jų pirkime nesispecializuojame. Tačiau dėl įvairių galimų priežasčių kai kuriuos vertingus dokumentus Institutas perka. Tam tikslui mes turime fondus. Tačiau jie yra riboti ir jų dydis įvairuoja iš metų į metus.

Bagdanavičius: Ar Jūs turite personalą, kuris gali pagelbėti asmenims, ieškantiems istorinės medžiagos?

Lassner: Taip, mes turime vad. "Reference service", kuri atsako į klausimus laiškais. Mes negalime atlikti darbų už klausėjus, bet mes galime atsakyti, ar atitinkamos medžiagos Institute yra ar nėra.

Bagdanavičius: Kaip reikia rašyti, ieškant informacijų rūpimu klausimu?

Lassner: Galite rašyti: Reference Service, Hoover Institution, Stanford, California.

Remeikis: Jei kas norėtų kreiptis į jus ir pasiūlyti istorinę medžiagą, kam reikia rašyti?

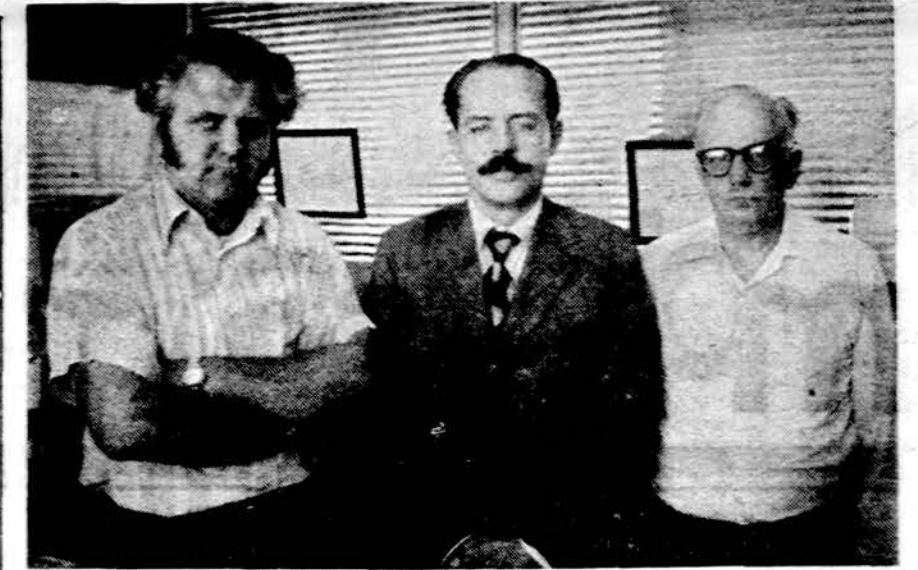
Lassner: Galima rašyti mano vardu: Franz G. Lassner, Hoover Institution, Stanford, Calif.

Bagdanavičius: Mūsųose išleidiama, palyginti, nemažai istorinės vertės knygų, pvz.: K. Ališausko "Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės 1918-1920". Ar Jūs perkate panašias knygas?

Lassner: Mes turime tris knygų sekcijas su atskirais kurtoriais. Taip čia yra: Rytų Europos sekcija, Vakarų Europos sekcija ir Afrikos sekcija. Rytų Europos knygyno departamentas yra pats plačiausias, ir ši knyga galėtų ten būti. Norint pasiūlyti knygas Hooverio Institui, reikia rašyti: Eastern European Curator, Hoover Institution, Stanford, California.

Baigdamas pasikalbėjimą, Hooverio Instituto direktorius Frank G. Lassner pridūrė, kad Hooverio Institutas turi dar savo skyrius Briuselyje ir Paryžiuje. Ir jei istorinė medžiaga Europoje, Institui nesudarytų jokio sunkumo ją iš ten pasiūlyti, jei būtų pasiektas susitarimas.

V. Bgd.

Trys pokalbininkai "Draugo" redakcijoje. Iš kairės į dešinę: dr. Tomas Remeikis, Hooverio Instituto archyvo direktorius, Dr. G. Lassner ir kun. Vytautas Bagdanavičius, MIC.

DR. VL. BLAZYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-čios ir California
Pirmad., antrad., ketvirtad. nuo
6 iki 7:30 val. vakaro
Seštad. nuo 2 iki 3:30 val.
Trečiad. ir penktad. uždaryta
Ofiso telef. 476-1042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Tel. — 695-0533

FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Routo 58 — Elgin Illinois
Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm. ketv. 1 iki 7 popiet.
antrad., penkt., 1-5, treč. ir šešt. tik
susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. GR 6-2400

Val. pagal susitarimą: pirmad. 1
ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penk-
tad. 10-4, šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 6-6966
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS

CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. — GI 8-0873
DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA

6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei ne
atsiliepia, skambinti: MI 3-0001

TEL. — BE 3-5893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos

3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 6-2220
Namų — rezid. — PProspect 6-9081

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8
val. vak. Seštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street

Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6
iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Visi telefonai 652-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero
Val kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir
šeštad. tik susitarus

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienius.
Seštadienis 12 iki 4 val. popiet.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvės gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8
val. vak. Seštad. 12-2 val. p. p. ir
trečiad. uždaryta.

DR. NINA KRAUCEL
KRIAUGELIONAITĖ
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave.

Tel. WA 5-2470, nedidelis skam-
binti 471-0232. Valandos pagal susi-
tarimą.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KŲPIRŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki
2 v. popiet. Trečiad. ir šeštad. nuo
10 v. ryto iki 1 v. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rezid. telef. — 239-2919

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS

2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
nuo 8 val. popiet iki 7 v. vak. Seštad.
nuo 9 v. ryto iki 11 val. ryto — tik
susitarus.

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai

2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos

5159 South Damen Ave.
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
Valandos tik pagal susitarimą.
Trečiadienis uždaryta.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATO
CHIRURGIJA

2656 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet
ir ketvirtad. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rezid. GRovehill 6-0617

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val.
iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.
antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p.
ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija

Ofisas 2750 W. 71st Street
TEL. — 925-8296

Valandos: 2-8 v. v. penkt. 10-12
ryto ir 2-3 val. vak. Seštad. 1 iki
4 val. vak. Treč. ir šeštad. uždaryta.
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos

Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PProspect 8-1223

Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir
penkt. nuo 2-3 val. ir nuo 6 iki 8
v. v. Seštad. 2-4 val. popiet ir kitu
laiku pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6196
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS

2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad.
2-4 ir 6-8. Treč. ir šeštad. uždaryta

Tel. PProspect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)

GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue

Val.: pirm., antrad., ketv. 6-8 val.
vak., penktad. ir šeštad. 2-4 popiet
ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. Ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3107 West 71st Street
Valandos: 1-4 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141; namų 636-4886
Val.: pirm., antr., ketv. 2-5 ir 6-8
penktad. 2-5. Šešt. pagal susitarimą

Perskaite "Draugą", duokite
jį kitiems pasiskaityti

Rašytojos Zemaitei kapas Marijampolėje

Pašnekesys su Vladu Šlaitu

„Ateities“ literatūros fondas neseniai išleido naują *Vlado Šlaito* poezijos rinkinį „Pro vyšnių sodą“. Tai vėl vienas stiprus žingsnis ano mūsų poeto, kuris tokią paprastą ir tiesmukinę nuosirdaus žmogaus kalbą lietuvių literatūroje iškėlė į skaidriosios poezijos aukštumas.

„Pro vyšnių sodą“ lapus besizvalgant, kilo visa eilė klausimų, kuriais čia ir užkalbiname Vladą Šlaitą.

— Rašyti poeziją — ar tai buvo jau Jūsų vaikystės ir gimnazijos metų noras, ar jis atėjo kiek vėliau. Įdomu būtų sužinoti, kaip ir kokių būdu? Ar čia vaidino vaidmenį ir koks ypatingesnis paskatas?

— Priešmokykliniame amžiuje esu buvęs Ukmėgės „Aido“ salėje deklamavęs Maironį su dideliu pasisekimu. Vėliau, berod, pirmoje gimnazijos klasėje emiau dėti eilėraščius ir slapta pasvajodavau, jog vieną dieną rašysiu kaip Aistis arba Brazdžionis.

— Kiek pamenam, ketureilių klasiškųjų posmų ir įprastų mūsų rimų jau atsiskaitė nuo pat pirmųjų, viešai paskelbtųjų, savo eilėraščiu. Šiuo savo pasirinktu keliu labai sąžiningai einate iki šiol. Kas palenkė Jus jau prieš 30 metų atsiskaityti tradicinio, ir tada dar beveik visuotinio, eilėraščio, pasirenkant Šlaitui tokį būdingą ir mūsų gana naują kone atodūsinį ir laisvą lyrinį išsipašakojimą?

— Netradicinis eilėraštas man buvo pažįstamas dar Lietuvoje (Putinas), o gražiausia poezija mano jaunystėje man buvo Evangelijoje ir Senajame Testamente, tačiau tada nesijaučiau pajėgus pasukti šiuo keliu, t. y. atsiskaityti rimų ir klasiškai iš anksto apskaičiuoto eilučių sudėstymo. Po karo, Vokietijoje, susipažinau (vertimuose) su Whitmanu, Sandburgu ir Eliotu bei Neruda. — Aha, — pasakiau, — matai, Šlaiteli, jie rašo lygiai taip, kaip ir tu dažnai pasvajodavai. Taigi šis anksčiau paminėtas ketvertukas mane

privertė nusilenkti nekonvencionaliam eilėraščiui. Ir tačiau kartais man atrodo, kad parašyti trumpą klasišką eilėraštį yra nepalyginamai sunkiau, nei ilgą neklasišką eilėraštį (pvz. „Esu trapis ir lengvas asotėlis“ mane vargino ištisą mėnesį, o gal ir ilgiau, kai tuo tarpu „Pagal Čiurlionio sonatą“ parašiau per pusdienį).

— Kokių būdu ir kada Jums gimsta eilėraštis? Ar ilgai užčiuoptą temą nešiojate su savimi, vis bandydami ją įforminti, ar ji sugula į eilutes spontaniškai iš karto? Kokiose aplinkybėse, kokiose vietose ir kokiose paros ir metų laikotarpuose labiausiai rašote?

— Kaip jau minėjau, kartais reikia poros savaitių ar net mėnesio trumpam eilėraščiui, o kartais ilgesniam eilėraščiui užtenka kelių valandų. Reikia, kad vienu metu ateitų mintis ir jos leitmotyvas — nuotaika. Ypač nuotaika, nes be nuotaikos neįmanoma imtis plunksnos. Dažniausiai rašau vakare, o kartais nors ir gatvėje, žinoma, mintyse, ir tik vėliau viską aplyginu popieriuje.

— Kaip vertintumėt ir kaip nusakytumėt šiandieninę lietuvių poezijos situaciją išeivijoje ir okupuotoje Lietuvoje?

— Mes, kurie rašom poeziją, išsimėtę po užsienius, rašom geriau, negu tie, kurie šiuo metu rašo poeziją Lietuvoje, nes jie negali rašyti tai, ką jie iš tikrųjų norėtų rašyti. Jie man priimama žmogus, kuris turi kvėpuoti pro ant veido užmestą skarą. Gi mums, užsieniečiams, nuolat graso mūsų lietuviškos kalbos suskurdėjimas (apie tai labai gražiai yra rašęs Algimantas Mackus).

— Žinoma, kad Jūsų poezijos gerbėjai yra labai smalsūs, kai šneka, juos sutikus, pačiąsytai, ir poeto labiau asmeniškumą reikalauja. Daugelis skaitytojų nustemba, sužinoję, kad esate vienišas, nesukūręs šeimos, o taip gražiai rašote apie meilę. Iš tikrųjų, ko-

dėl pasilikote susižiedavęs tik su poezija?

— Kadangi savo metu sau leisdavau labai daug, užtai dabar neleidžiu sau nieko. Antra vertus, iš kur aš žinau, kad moteriškė galėtų mane išganyti, arba kad aš galėčiau išganyti moteriškę? Gi šiuo metu gyvenau pagal vieno apaštalo žodžius: venkit jaunystės geidulių. O kai rašau apie meilę, tai tiek save, tiek moterį, kurią rašymo metu turiu omenyje, perkeliu iš žemiškos aplinkos į nežemišką plotmę, ir visa tai man pavyksta arba nepavyksta pagal tai, kiek išneša mano poetinis pajėgumas.

— Vėl daugelis Jus laiko pačiu religingiausiu šių dienų mūsų poetu. Iš kur Jūsų širdy ir Jūsų poezijoje toks ramus Dievo malonės dvelkimas, kai aplink pasaulyje tyvuliuoja nervingumo ir pasimetimo tvasas?

— Nelaikau savęs religingiausiu poetu, tačiau mano nuosirdžioje valandose, kai rašau verkdamas, tada Dievas būna čia pat, tame pačiame kambaryje, kuriame sėdžiu ir rašau. Tarp kitko, tai nėra joks isteriško ženklas, tai tik patvirtina tai, jog mes, mirtingieji, esame per daug mažyčiai būti Dievo, beveik ranka pasiekiamoj kaimynystėje.

— Kaip žiūrite aplamai į lietuvių rašytojų išeivijoje skirtą likimą? Kaip Jūs patys jį priimate: kaip praeiksmą, kaip įpareigojimą kam nors, kaip augimą kuria nors prasme, ar kaip nykimą be prasmės, kaip kūrybos versmę, ar laisvės kainą nupirktą vien kančią?

— Nors kartais ir nugiedu minoriniai, tačiau nesu pesimistas. Žinoma, mažas džiaugsmas praleisti didesnę gyvenimo pusę užsienyje, bet, gyvendamas užsienyje, kartais galiu parašyti tai, ko negalėčiau parašyti šiuo metu, gyvendamas rusų okupuotoje Lietuvoje. Kai dėl rusų okupacijos, tai ji tik laikinas dalykas. Esu tikras, kad sekančiame šimtmečiu nepriklausomos Lie-

VLADAS ŠLAITAS

TIKŲ POETŲ DRAUGYSTĖJE

Tikri poetai
kiekvieną dieną negimsta.
Didžiojo Aistio,
Brazdžionio,
Radausko,
Nykos-Niūno,
Nagio,
Bradiūno
ir Mackaus draugystė.
Apie antrąsias nekalbu,
nes daug kas rašo eilėraščius,
tačiau nėra poezijos,
nes poezija reikalauja širdies gerumo,

tuvos mokyklose bus deklamuojamas, šalia kitų, ir vienas kitas mano eilėraštis.

— Jeigu šiandien kokia geroji laimė pasižadėtų įvykdyti Jūsų likusiam gyvenime kurį nors labiausiai trokštamą dalyką, ką rinktumėte?

— Atvirai šnekančiam, netikiu jokiais geršiais laimėmis; be to, nieko labai netroškstu. Noriu tik dviejų dalykų, būtent, svei-

katos ir šviesaus kūrybinio nusi-
teikimo.

Viso to ir linkime poetui, baigdamai šį laikraštį pokalbį. Bet skaitytojui, tam šviesiam lietuvių poezijos bičiuliui, linkime pokalbį su Vladu tęsti naujame poeto rinkinyje „Pro vyšnių sodą“, kurį galima įsigyti ar užsisakyti paštu ir „Drauge“. Kaina \$3.00.

reikalauja kovos su pačiu savimi,
reikalauja atsiskaityti dalykų,
kurių eiliniai gyventojai
neranda iš viso jokio reikalo atsiskaityti.
Tie,
kurie niekad nieko neatsisako,
tie geriau tepalikite plunksną poezijos stalčiui.

ZEMAITKIEMIO EŽERAS

Visi debesys yra menininkai,
tačiau tikrai patys gražiausieji debesys
primena man Čiurlionį.
Ir visi ežerai visame pasaulyje
truputiuką yra panašūs vienas į kitą,
tačiau iš visų ežerų visame pasaulyje
man gražiausias Zemaitkiemio ežeras.

TAU

Tu jau nesi graži,
nes tavo senstančio veido raukšlės tave sugadino.
Tačiau pro tavo pasenusį veidą
šviečia kaip vasaros saulė prapuolusi mudviejų meilė.
O mano meilė!
Kažkur žaidžia žolė mūsų mirusių vasarų saulė,
bet jos meilė daugiau nebegali jau mūsų pasiekti.

MEDŽIŲ PAVESYJE

Kiekvieno lapo širdis yra pasidalinusi:
viena pusė žiūri į dangų,
kita pusė žiūri į žemę.
Kuri pusė yra laimingesnė?
Nežinau.

Tik labai ir labai ir labai nenorėčiau
visą dieną praleisti pasenusių medžių pavėsyje.

DANGUS BE DEBESIO

Dabar labai retai
būna dangus be debesio,
ir jeigu būna
kartais dangus be debesio,
tada prisimenu namus,
ir toks gaudumas
mane užlieja rudens vienatvė.

SENAS LUNATIKAS

Šlovini debesys,
nes debesys yra mano bičiuliai,
nes jie rūpinasi manim,
idant niekad netroksčiau,
idant vasaros karščių metu
manęs saulė per daug nenudegintų,
idant turėčiau kuo nusiplauti
sūrų prakaitą vasaros dieną nuo savo kūno.
O vakare
iš aukštinio popieriaus išsikirpsiu mėnulį
ir pakabinsiu jį savo kambario lubų pačiame vidury.
Tai bus mano mėnulis.
O ant stalo pasistatysiu tavo paveikslą,
ir tai bus mano meilė ir mano džiaugsmas.
Mėgstau svajoti.
Ypač kai senas lunatikas,
senas mėnulis,
visą naktį dangaus vienatvėje vienišas vaikšto.

Iš spaudai ruošiamo naujo eilėr. rinkinio
Dangus be debesio

Geras žmogus

Aloyzas Baronas

Juozas Gaputis prieš kiek laiko įsigijo taverną. Ji buvo toliakai nuo lietuvių gyvenamo rajono, tačiau prie tavernos buvo salė ir tam tikra prasme tai buvo gana pelninga. Gaputis pardavinėdavo sumuštinus, dešreles ir kitoki, mažo paruošimo reikalaujantį, maistą. Susirinkę amerikiečiai stebėjo televiziją, kartais salėje vykdavo šokiai ar susirinkimai, ir taip Gaputis gerai vertėsi.

Taverna buvo kryžkelėj. Viename gatvės kampe buvo aukšta tvora atsivėręs fabrikas, kiamas, kitame sandėlys, ir tiesiai prieš taver-ną medinis, senas namas. Toliau gatvėje stovėjo daugiausia mediniai namukai. Rajono gyventojai buvo darbininkai, bet jie visada dirbo, turėjo pinigų, daugelis jų lankydavosi pas Gaputį, ir visi gerai sugyveno. Tavernos viename kampe buvo sukrauta minkštųjų gėrimų dėžės, džiuvintos bulvės ir kukurūzai, ir čia verždavosi vaikai, pirkdavo už centus ir gaisindavo lauką. Gaputis nenorėjo tokių dalykų pardavinėti, bet taip atrado ir taip turėjo palikti, nes prie to visi buvo pripratę ir taip patiko apylinkės žmonėms. Rodos viskas ejo gerai, bet Gaputis pasilgdavo lietuvių, kurių į jo taverną labai mažai atsilankydavo.

Vienas iš tokių atsilankančių buvo Jonas Burkus. Tai buvo dar Lietuvoje amatų mokyklą baigęs stalius, dirbo prie statybos ir j dar-

bą važinėdavo vadinamu Stationwagonu, nes, grįžęs iš darbo, dar versdavosi ir privačiais remontais. Nedaug apsišvietęs vyras, bet mėgdavo pasigirti, kad buvęs toks poetas kunigas Jonas Burkus yra jo giminė. Kai išsigerdavo kartais uždainuodavo poeto posmą:

Ein par Rygų Burkus Jonas,
priprovojęs Rygos ponus.
Vieną dieną Burkus sėdėjo pas Gaputį

ir labai norėjo pasikalbėti. Burkus gyrėsi, kad dabar staliai uždriba šešis dolerius valandai ir garsiai pasakojosi, kaip jis ginčijęsis su bosu, kuris toli gražu nemokėjęs taip dirbti, kaip Burkus. Alaus paveiktas, Burkus garsiai aiškino ir Gaputis jam pusbalsiu pratarė:

— Žinai, nešauk taip garsiai, čia susirinkę amerikoniai, ir jiems nepatinka, kad čia kiti kalba jiems nesuprantama kalba, jie mano, kad juos apkalbam.

— Žiūrėk tu man, — tariamai nustebo Burkus, — tai, sakai, praturtėjęs išsidėdėjęs lietuvių kalbos. Jeigu jau negalima lietuviškai kalbėti, tai man čia nėra ko būti.

— Na, bet suprantį juk, biznis, — nusileido Gaputis.

— O kas? Aš tiems tavo amerikonomis, kalbėdamas lietuviškai, į alų nesipildau. Tai ir sudiev, — Burkus nusispovė, vienu ypu bai-

gė gerti alų ir pasikėlė nuo kėdės. — Sudiev, — pasakė išeidamas.

— Tu, neimk už blogą, — ištare Gaputis, pasijudamas neįaukiai, bet po kelių minučių visa užmiršo, nes jėgo būrys vaikų, pirkto džiuvintų bulvės ir vaisvandenių, didieji gėrė alų ir ginčijosi.

Burkus daugiau niekada nebeužsuko. Matyt, pyko, ir Gaputis, jautėsi įskaudintas to niekinimo. Jis juk Burkui įpildavo nemokamai stiklą, mėgo pasikalbėti, tačiau juk garsiai šiais laikais net ir miške nerėkama. Burkus tai turėjo suprasti.

Gaputis kartais matydavo, kaip pusę penkių po pietų pravažiuodavo pro jo namus Burkus, ir Gaputis beveik norėdavo gatvę jį sustabdyti, bet, to nepadaręs, dar labiau pyko, ypač kai vienas lietuvių Gaputį paklausė:

— Čia, sako, pas tave negalima lietuviškai kalbėti?

— Kas taip sakė?

— Kas, žmonės kalba. Nagi Burkus.

— Rėkauti negalima, nesvarbu, angliškai ar lietuviškai. O kalbėti galima. Va, ir dabar kalbamės, ir kas čia atsitiko? Ar aš ką sakau?

— Na, nežinau, aš netikėjau, bet sakė, tai sakė, — nebesiginčijo svečias.

Po to Gaputis dar labiau užpyko ant Burkaus. Ir juo toliau, juo labiau širdyje didėjo neapykanta. Gaputis jautė jam padarytą skriaudą.

Vieną giedrą ankstyvo rudens popietę Gaputis užgirdo gatvėje triukšmą. Jis išbėgo pro duris su vienu senyvu svečiu ir pamatė, kad prie šaligatvio gulėjo parbloktas berniukas, gi jo dviratis buvo nutrenktas kiek atokiau. Negausios mašinos važiuo toliau, gal kiek toj vietoj sustindamos greitį. Čia pat Gaputis susitiko moterį, kuri šaukė:

— Automobilis užkliudė vaiką. Paskambink policijai.

— Tu skambink, — labai nenorėjo policijos Gaputis ir, nukabinęs ant sienos kabančio telefono ragelį, padavė moteriškai, imetė į automatą dešimt centų ir išėjo į gatvę. Prie berniuko dabar jau stovėjo būrelis žmonių. Vaikas buvo be sąmonės, ir žmonės lingavo galvomis. Mašinos lėkė pro šalį. Jeigu kuri stabtelėdavo iš jodomumo, užpakaly važiuojantieji pradėdavo signalizuoti, kad nestabdytų judėjimo. Po penkių minučių atvyko policijos ir greitosios pagalbos automobiliai. Berniuką sanitarai įkėlė į greitosios pagalbos automobilį ir nuvažiuojo. Policininkai į savo automašiną įsikėlė aplankstyta dviratį ir pradėjo apklausti susirinkusius. Niekas nieko nebuvo matęs. Policiją pakvietusi moteris pasakė:

— Ne, nemačiau tikrai koks automobilis. Rodos rudas fordas, bet tikrai negaliu pasakyti, kas užkliudė.

— Rodos, mačiau, kad pravažiavo toks geltonas Stationwagonas, — pasakė Gaputis bet, žinot, sunku dabar pasakyti.

Policija nieko nesakė, užrašė, ir viskas. Sunku pagauti, kai nėra liudininkų. Taip kasdien pasitaikydavo, bet dažniausiai nebūdavo galima surasti, nes niekas nenorėdavo liudyti, kas tikrai nebuvo matęs.

Po kelių dienų to rajono laikraštis, išėjęs trečiadieniais ir šeštadieniais, parašė apie nelaimę. Duotas berniuko vardas ir adresas. Nuo sutrenkimo vietos ligi jo namų buvo aštuoni blokai. Jis važiuojo pirkti dviračiui naujos padangos. Berniukui sutrenkta galva, sulaužyta ranka, bet pasveiks. Parašyta, kad galėjo užkliudyti fordas ar geltonas stationwagonas, bet niekas tikrai nežinojo. Tikriausiai tie, kurie užkliudė, taip pat nepastebėjo, kad užkliudė. Tai ir viskas, kas buvo parašyta.

Gaputis perskaitė ir laikraštį pasidėjo ant pinigų registro. Dabar jis apie pusę penkių vis pasidairydavo, kai būdavo laiko, išėjęs į gatvę. Ir vieną dieną, pamatęs atvažiuojantį Burkų, pradėjo nuo šaligatvio moti. Burkus pralėkė pro šalį, bet, pastebėjęs Gaputį, sustojo. Pavažiavęs atbulas, sustojo ir išlipo iš mašinos.

— Na, tai labas, — pasakė. — Jei sustabdei, tai reikia sustoti.

— Gerai, kad aš, o ne policija, — ištare Gaputis.

— Kaip tai? — nustebo Burkus.

— Na, einam į vidų, pasakysiu. Du žmonės viduj sėdi, negaliu čia juos palikęs plepėti. Nenorėsi, negersi. Neverčiu.

Abu suėjo į vidų. Gaputis aptarnavo du sėdinčius ir beisbolo rungtynes stebinčius amerikiečius, o Burkus pasakė:

— Tai duok ir man butelį dulkėm nu-plauti.

Gaputis atnešė alų, neimė pinigų ir nuo kasos padavė laikraštį.

— Še, pasiskaityk.

Burkus iš lėto peržiūrėjo, kas parašyta, ir ištare:

— Nieko nesuprantu.

— Gal ir nesupranti, gal ir nekaltas, bet kas nors pastebėjo pravažiuojantį tavo automobilį.

— Bet aš neužkliudžiau.

— Kas dabar žino, parašyta ir baigta. Va, galėčiau pasakyti kieno tokia mašina, bet nesakau.

Burkus bailiai žvilgtelėjo gatvės pusėn.

— Nebijok, — nuramino Gaputis, — jau beveik trys savaitės praėjo, kas čia beieškos.

— Tai duok čia visiems nuo manęs. Visam barui to, ką jie geria, — pasakė tylomis (Nukelta į 5 pusl.)

Jis penkis kartus apkeliavo pasaulį

Akimirkos su foto menininku Aleksu Urba

Kas turi progos pavartyti senus, po 1950 m. leistus "Ateities" žurnalo numerius, ten randa ir tada pradėjusio fotografuoti A. Urbos — Urbanavičiaus nuotraukas. Šiandien tas vyras foto meno srityje jau gal yra iškilęs aukščiausiai iš visų lietuvių laisvajame pasaulyje. Apie tai neseniai mane informavo kitas foto menininkas — kun. A. Kezys, prašydamas kurti nors progą aplankyti Aleksą Urbą jo studijoje, Chicagoje.

Kartu su savim pasiėmęs sūnų Eugenijų, kuris nuo ateinančio rudens pradės studijuoti fotografiją Illinois universitete, nuvykau į Aleksą Urbą studiją netolimoje Chicago šiaurėje, šalia Simt-aulskio John Hancock dangoraižio, kurį supa menininkų rajonas. Ten 19 East Pearson St. įsikūręs ir mūsų tautietis Aleksas Urba. Gimęs Veliuonoje, trejų metų amžiaus karo laiku tėvų išvežtas iš Lietuvos, mūsų foto menininkas puikiai kalba lietuviškai ir į pokalbį net nepageidauja maišyti angliškų žodžių.

— Zinai, — pasakoja Aleksas, — kartą Londone susitikau su žinomu lietuvių kilmės filmų aktorium Lawrence Harvey, ir mudu visą valandą kalbėjome lietuviškai. Nenustebe, tiesa sakau! Tik gaila, kad menininkų galerijoje, nuolat keliaudamas aplink pasaulį, tiek mažai tesusitikau lietuvių. Jie daugiausia daktarai ar inžinieriai, o mane domina Jonas Mekas, taip pat mano geras draugas kun. A. Kezys ir kiti panašūs. Bet kodėl tokių taip mažai pasaulinio masto menininkų tarpe?

Didelį bei aukštą Aleksą Urbą studijoje pilna suvenyrų iš viso pasaulio. Grindys išklotos Brazilijos karvių odomis; sienose skulptūra, padovanota garsejančios aktorės Tinos Cristian; kampe nemaža, turtingais ornamentais gausiai išpaušyta dėžė iš Taiwano; pora butelių geriausio pasaulio vyno "Chateau Mergo", kurio butelį kainuoja apie 50 dol., iš Prancūzijos; XIV amž. ragai iš Vokietijos; indas iš puslaikinių Afrikos tautų, iš kurio vietiniai geria karvės kraują, sumaišytą su pienu, taip pat ir ietys, kuriomis puslaikiniai afrikiečiai eina medžioti liūtų. Idomus suvenyras, ištrauktas iš Karibų jūros dugno, o taip pat dažams indas, kurį ilgą laiką naudojo geras A. Urbos draugas latvis dailininkas Traukmanis, gyvenantis New Yorke.

— Jei netiki, kad aš penkis kartus apkeliavau pasaulį, — sako Aleksas, — tai pažvelk į mano lagaminą. Taip, jis iš visų keturių pusių apklijuotas įvairių įvairiausių oro linijų bei valstybių ženklais. Ir iš visų kontinentų: Azijos, Afrikos, Š. bei P. Amerikos, Australijos ir Europos.

Karjeros pradžia armijoje

Aleksas Urba, 1950 m. su tėvais atvykęs į Chicago, lankė šv. Kryžiaus bei Brighton Parko liet. parapišes mokyklas, vėliau baigė šv. Pilypo gimnaziją, kur grojo orkestre. Ištėjo į Chicago Meno institutą, o taip pat lankė ir kitą specialų institutą. Atėjo laikas atlikti karo tarnybą. Buvo paskirtas į Europą, čia JAV VII armijos, stovinčios V. Europoje, vadov. gen. Quin Aleksą pasikvietė būti jo asmeniniu fotografu. Tai buvo Stuttgarte, kai jis turėjo 23 m. amžiaus. Ilgą netrukus, armijos vadovs paskyrė vieną informacijos štabo majorą ame-

rikietį paruošti VII armijos kariams didelį, spalvotą kalendorių, o vyriausiu fotografu pakvietė mūsiškį Aleksą Urbą. Tas spalvotas kalendorius su didžiulėmis meninėmis fotografijomis, kurio buvo paskleista dešimtys tūkstančių egzempliorių karių tarpe, dar ir dabar tebėra suvyniotas mūsų foto menininko studijoje. Už šį kalendorių A. Urba gavo specialią Pentagono premiją ir medali, kurį tuojau parodė, pastebėdamas: — Medalių ir premijų esu gavęs visą eilę, bet jų aukštai nevertinu. Man maloniausia asmeniška premija — geriausiai kūrėniniui pavykę mano darbai. Greitai Humberge vyks trečioji pasaulinė foto meno paroda. Asmeniška pakviestas parodoje dalyvauti, pasiūniau apie 60 savo darbų. Žinoma, jie atrinks tik kelis ar keliolika. Bet tie darbai, kuriuos atrinks, kelias po visą pasaulį. Mano lietuviška pavardė šį tą minės ir lietuviams, kur jie begyventų.

Išėjus iš armijos, Pentagonas lietuvių foto menininko nepamiršo. Jam pavesta padaryti moterų portretų bei figūrų albumą. Albumas buvo prabangiai paruoštas, išleistas ir nusiustas Vietnamo esantiems JAV armijos kariams. Praėjusią vasarą Pentagonas vėl pakvietė A. Urbą West Point karo akademijos kadetams skaityti paskaitą apie fotografavimo meną. Tai proga mūsų tautietis taip plačiai išsiliejo, kad užuominose net pasakojosi kadetams apie Vytauto Didžiojo ir kitų Lietuvos kunigaikščių bei karalių kovas su kryžiuočiais.

Tarp kitko, A. Urba gerai susipažino ir su buv. VII armijos vado gen. Quin dukra, dabar turinčia kolumną "Washington Post" dienraštyje, ir su ja palaiko ryšį.

"Playboy" žurnale

Daug kas ir iš jaunosios lietuvių kartos atstovų pamato ar paskaito populiarią "Playboy" žurnalą. Per paskutinius 7 metus ten vis figūravo Aleksą Urbą meniškos fotografijos ir jo pavardė.

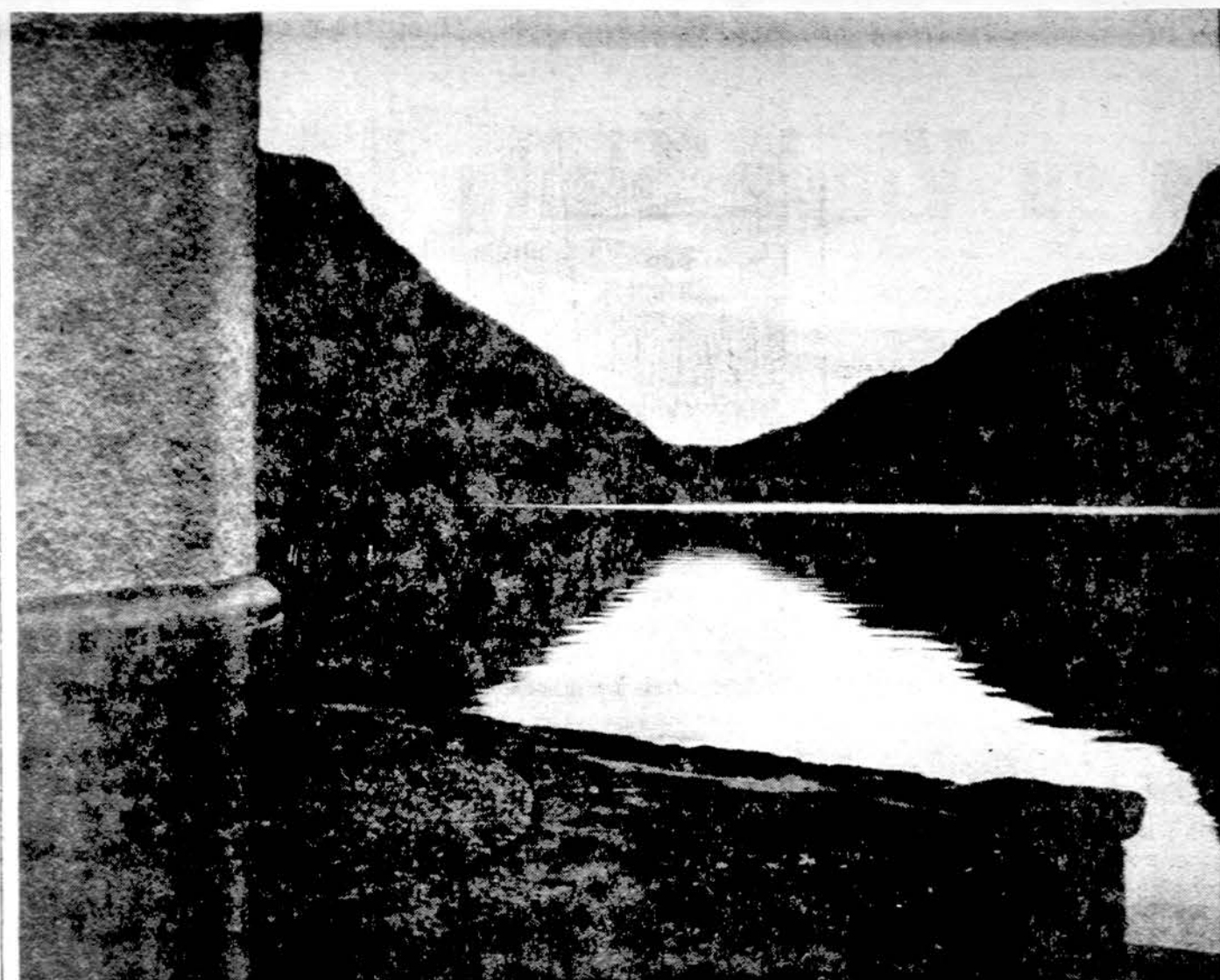
O buvo taip: baigęs tarnybą armijoje su geriausiomis atestacijomis bei medaliais, sumanė apvažinėti visą V. Europą, ilgiau-

siai išbūdamas Ispanijoje. Tose kelionėse ir gimė jo geriausių fotografijų albumas, iš kurio daugiausia paimtos ir šiame kultūriname priede spausdinamosios nuotraukos. Su tuo albumu grįžęs į Chicago, galvojo nueiti į vieną fotografavimo firmą ir čia paieškoti darbo. Pakeliui pamatė "Playboy" redakciją. Dėl viso ko užsuko. Rado tik sekretorę, kuriai paliko iš Europos atsivežtą rinktinių savo fotografijų albumą. Buvo tikrai nustebintas, kai tą patį vakarą paskambino žurnalo fotografijos skyriaus vyr. redaktorius, prašydamas nedelsiant atvykti į redakciją. Tai buvo 1967 m. Tą pačią akimirką buvo priimtas į darbą su 5,000 dol. metine alga. Kai 1972 m. iš ten pasitraukė, jo alga buvo šešis kartus didesnė, ir visas pasaulis jau buvo ne vieną kartą Urbos apsuktas. Apie 2-3 metus sukiojosi Hollywoodo žvaigždžių tarpe, kur lietuvių menininko artimais draugais pasidarė tokie žinomi vardai šių dienų pasaulyje, kaip Ringo Star, Roman Polanski ir visa eilė kitų.

Septynerius metus padirbęs "Playboy" žurnale, A. Urba pajuto išsiskėmimą ir kūrybinę stagnaciją, nors puikiomis kūrybinėmis nuotraukomis vis iliustruodavo svarbiuosius žurnalo straipsnius, kurių ir dabar lietuviškojo jaunimo stalčiuose nemažai galima rasti. Tada sumanė dirbti ir verstis, nesusirėgęs su nieku. Urbos pavardė jau buvo plačiai žinoma, ir nebeliko bet kokio bankroto baimės.

Californijos saulėje

Dabar, dirbant "ant savęs", mūsų foto menininko dienos objektai sukasi apie 1000-1500 dol. Jis turi savo specialų agentą, kuris suranda darbus, o tie darbai daugiausia surišti su didžiulėmis korporacijomis, kaip antai Harvey ar pan., arba su valdžios tarnybėmis istaigomis, kaip gaisrininkai ir kiti. Šioms bendrovėms ar valdžios žinyboms A. Urba dažniausiai ruošia modernius spalvotus katalogus, jų informacinius leidinius. Daug laiko fotografuodamas praleidžia ir Californijoje, nes ten esanti fotografavimui geriausia šviesa, važinėja po Kanadą, Iovą ir kitas vietas. Neseniai padarė ir žy-

Ramybė

Nuotrauka Aleksa Urbos

Kai tendencija iškraipo faktus

(Atkelta iš 2 pusl.)

gijos 1917 m. įsteigta, 1919.VH.I buvo suvalstybinta, o 1920. XII. 31 kalbininko Jono Jablonskio garbei buvo pavadinta Valstybinė Rygiškių Jono gimnazija.

miųjų beisbolo žaidėjų spalvotas fotografijas, kurios plačiai buvo paskleistos po visą Ameriką. Žodžiu, visokių užsakyimų tiek daug, kad jis paėmė tik kūrėniniui pažįstamus idomius objektus. Jei lietuvių kuriais nors tikrai idomiais fotografavimo reikalais norėtų A. Urbos tautos, galėtų jį kreiptis adresu 19. E. Pearson St., Chicago, Ill.

Ryšiai su lietuviu

Taip trumpais brūkšniais aptarė biografinio metmenis jauną lietuvių, kuris, pradėjęs pirmuosius žingsnius "Ateities" žurnale, ilgai išplaukė į tarpautinius vandenius. Tuose vandenyse jis ir dabar tebeplauko. Mums malonu, kad jis nepamiršo savo kalbos, savų žmonių ir savosios tautos uždėtos misijos: kalbėti apie Lietuvą bei lietuvių visad ir visur. Tą misiją A. Urba atliko West Point karo akademijoje, kalbėdamas Londone su aktorium Laurence Harvey ir kitur, bendraudamas su pasaulinio garso meno žmonėmis. Kai turi progos, vis susitinka su kun. A. Kezium ir jo leidžiamam lietuvių foto menininkų rinktiniam albumui neseniai įteikė savo 250 dol. auką. Apie kun. A. Kezio foto darbus Aleksas Urba išreiškė šiais žodžiais: "Mes esam du skirtingi fotografai: jis Dievas, o aš — velnias. Bet man patinka jo akis ir jo neeilinis talentas. Tai įsitikinau pernai, pamatęs jo paskutinį albumą..." — "Zinai, — kalbėjo toliau Aleksas Urba, įpildamas į sunkius bokalus olandišką alų, — aš turiu ūkį Michigan valstijoje, o tėvai gyvena lietuviškame Union Pier. Aplankykite juos, neužmirškite ir mane. Mes visi jau esam lietuvių ir norim bendrauti. Jei aš, nuolat keliaudamas per pasaulį, kiek nutolstu nuo jūsų, nepykite. Po svarbiausiais kūriniais skambanti mano lietuviška pavardė, tikslu, duoda deramą atestaciją ne tik man vienam, bet ir visai išsklaidytai mūsų tautai.

Prieš išsiskiriant, A. Urba dar prisiminė vieną epizodą, kaip dailininkas Kalpokas Lietuvoje piešė jo tėvo šokinėjantį arkli ir kaip ta kūrybinė ekstazė giliai įsismelkė į jo tada buvusią dar kūdikišką sielą.

VI. Ramojus

"Žiburio" mokiniai, pabėgę iš pamokų į Zemaiteis laidotuves, buvo nubausti" (K. Penčylaitė-Samulionienė, 342 p.).

Tokie atsiminimai ir tokie juose faktai apie Zemaiteis laidotuves yra netikri, išgalvoti. Jie sufabrikuoti tam, kad galėtų pabadyti vad. "reakcionierius", kuriais yra visi nekomunistai. O iš tikrųjų šių eilučių autorius, kuris tada buvo Valstybinės Rygiškių Jono gimnazijos IV klasės mokinys, teigia, kad 1921 m. gruodžio mėn. Marijampolės Valstybinės Rygiškių Jono gimnazijos vadovybėje nebuvo nei K. Jokanto, nei kun. A. Šmulskščio. Mokiniais, norėjusiems dalyvauti Zemaiteis laidotuvėse, iš pamokų nereikėjo bėgti, nes laidotuvės buvo po pietų (pagal pakvietimus 14 val., o iš tikrųjų dar vėliau). Niekas mokiniams nedraudė Zemaiteis laidotuvėse dalyvauti, dargi mokytojai paskutinę pamoką papasakojo mokiniams apie Zemaiteis rašytoją ir paragino mokinius jos laidotuvėse dalyvauti. Iš tikrųjų dalyvavo daug valstybinės gimnazijos mokinių, ir niekas jų dėl to nebaudė, nepapeikė. Tai galiu tikrai paliudyti, patsai dalyvavęs minėtoje laidotuvėse.

Bet ką jau norėti, kad apie faktus, įvykius prieš 50 metų tie "memuarininkai" teisingai nušnekėtų, jei jie neatsimena dalykų, kurie liečia juos pačius asmeniškai. Gal tatau galima pateisinti senatvę, kada atmintis sušlubuoja ir nebūti dalykai atrodą buvusiais, arba kada norima, kad taip būtų buvę. Juk "mintis yra noro tėvas", kažkas yra pasakęs.

Ryškūs tokiai senatvės ženklai yra A. Blūdžiūtės-Mažylienės papasakojimai: 1965 m. užrašyti K. Umbraso ir 1971 m. užrašyti M. Grigaitytės. Pirmajam A. Blūdžiūtės-Mažylienės sakosi 1921 m. mokytojavui Marijampolės realinėje gimnazijoje, o antrajame jau pasitaiso: "Aš tuomet dėsčiau prancūzų kalbą valstybinėje Rygiškių Jono gimnazijoje".

(Nukelta į 6 pusl.)

PLOKŠTELĖS, GAUNAMOS "DRAUGO" ADMINISTRACIJOJE

Plokštelių pavadinimas

AURELIA
ARIJOS
DAINOS

DAINOS LIETUVAI
GINA CAPKAUSKAS dainuoja
LIETUVIŲ TAUTINIAI SOKIAI

LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYCIOS VAITKANE PASVENTINIMO IŠKILMĖS
OI. TOLI. TOLI.
JŲREIVIŲ KELIAI

RADIO VAKARUSKININKĖS DAINUOJA
SVAJONIŲ ZEME
SILUVOS MARIJOS KOPLYCIOS PASVENTINIMO IR RELIGINIO KONCERTO MOMENTAI
ZIRGINELIAI

DAINOS

GRĮSIM, GRĮSIM

AKVARELĖ

ŽIBURĖLIS

MUZIKA FRANZ LISZT

KETURI AUTORAI: Poezija ir proza:

LITERATŪROS VAKARAS

SEK PASAKĄ

ZUKIS PUKIS

RINKINYS 25

26

27

28

LIETUVIŲ KOMPOZITORIŲ DAINOS

LIETUVIŠKOS GIESMĖS

LIETUVOS SENOS IR NAUJOS DAINOS

LIETUVOS ATSIMINIMAI (Jubilėjaus proga)

SUK, SUK RATELĮ

MES ŽENGIAM SU DAINA

MANO ATSIMINIMAI LIETUVOS

DAINUOJAM SU LEONE

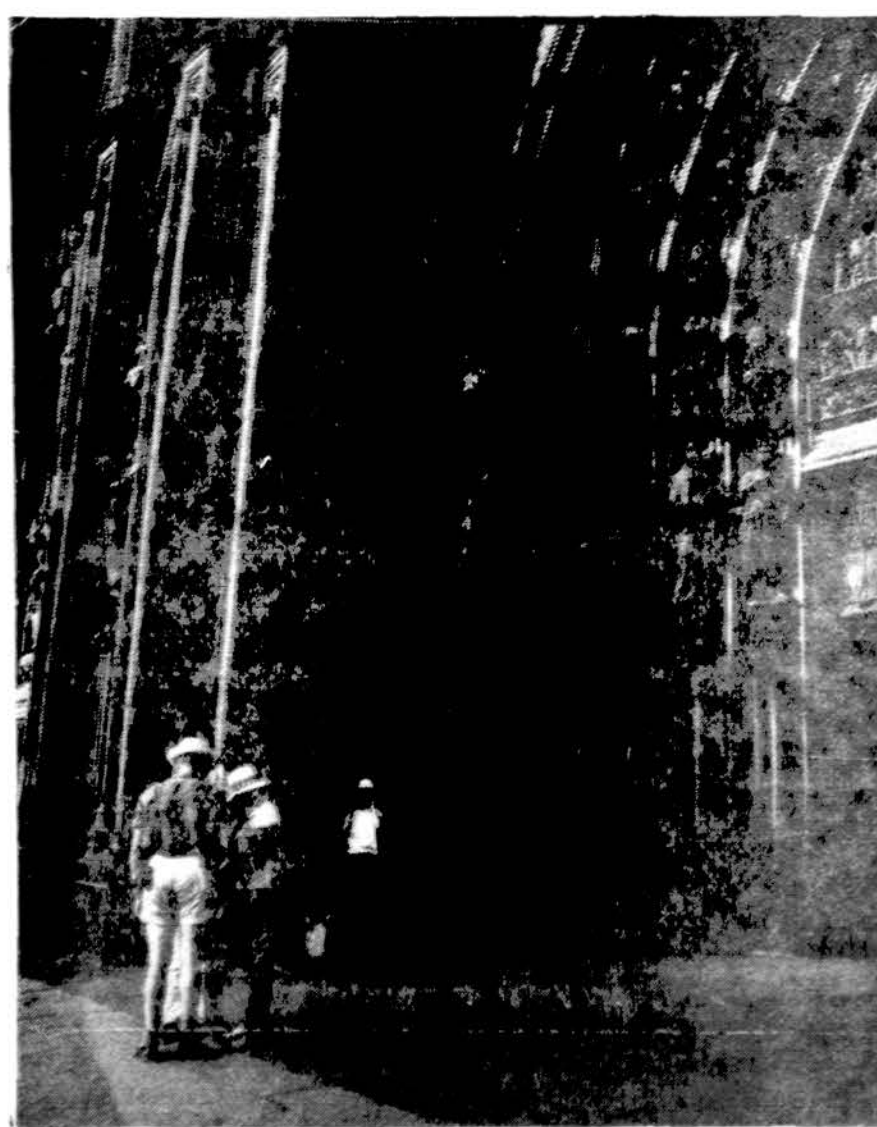
DAINOS IR ARIJOS

VASARIO 16, LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS 50 METŲ MINEJIMAS

(Illinois valstybės gyventojai prie tų kainų pridėkite 5% taksą mokesčiams ir 25 centus persiuntimui.)

Užsakymus siųskite: DRAUGAS

4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

Gotika ir turistai

Nuotrauka Aleksa Urbos

Susitikimas su Abraomu ir sūnum

V. KAVALIČNAS

... I understand that exactly this
stupidity Thou has turned into
infinite wisdom. Infinite love!

Kierkegaard

„Abraomas ir sūnus“ — antrasis „Draugo“ premijuotas Aloyzo Barono, bene gausiausiojo mūsų išbėgties rašytojo, davusio daugiau dvidešimt grožinės literatūros knygų, romanas.

Kūrinio tema, pats pirminis ir drauge pats pagrindinis kompozicinis pradai, o ir toji mintis, kurią autorius nori pasakyti skaitytojui, išskyla iš paskutiniųjų romano sakinių: „Guli Gustas, ir aš galvoju, kad dėl to kalčiausia mano marti, ir man lyg ir nuo to geriau, bet man liūdna, kad aš negaliu su Gustu pasikeisti vietomis. Tada aš turėčiau daug laiko pasvarstyti, kiek padariau blogų darymų, kad savo sūnaus sūnų prikaustytiau prie lovos, aš senas pensininkas, amžinai besikartojančio Abraomo sūnus, Viešpaties spaudžiamas džiaugsmo ir ugnies glėbyje“.

Šie „amžinai besikartojančio Abraomo“ mąstymai, paliečią paties svarbiuosius — egzistencinius — žmogaus gyvenimo momentus, atsiskleidžia nesudėtingoje romano turinio erdvėje. — Stukėnas orinio bombardavimo metu Vokietijoje netenka žmonos ir dukters. Gyvena jis su sūnum Rimi, kuris studijuoja viename Vokietijos universitete, pamilsta ten pat studijuojančią vokiečių Vėrną ir ją veda. Abu — tėvas ir sūnus su žmona — emigruoja į Ameriką. Čia ir prasideda drama, kuri paliečia ir tėvą, ir sūnų: Rimai, sulaukę trijų vaikų, nusiperka namą, kurio viršutiniame bute gyvena nevedžiusis vokiečių Milleris. Vėrnai su juo pradeda čiulbėti, sulaukia ir dukrelės Annos, kuri visai nepanaši į kitus vaikus — juoda kaip varna. Pagaliau ir skyrybos, kurias Stukėnas, gelbėdamas sūnaus šeimą, šiaip taip sulaukia. Tačiau Milleris, kad ir iškraustytas iš Rimo namų, nuo Vernos nenutolsta, juoba kad jis Annos krikšto tėvas, kuriam ne tik galima, bet ir būtina rūpintis savo krikšto dukrele. O tas rūpinimasis tikrai didelis — jis apmokės Annos kelionę į Vokietiją, kai ji baigianti mokyklą. Kai Anna pasigiria vienai savo draugei Millerio gerumu, tai ši ir pasako, kad jis ne jos krikšto tėvas, bet tėvas.

Anna išsigąsta: kai tai sužinosias jos draugas Jerzy, kuris labai nepakenčias vokiečių, ją pamesias. Tačiau dabar Anna ryžiasi Millerį išnaudoti ir su juo susitikinėja net ir tada, kai būna susitarusi su Jerzy. Pagaliau vieną vakarą Jerzy, ilgai laukęs ir nesulaukęs Annos, vyksta drauge su jos broliu Gustu į parką. Čia jis randa Anną su Milleriu. Įvyksta peštynės, į kurias įsivelia ir Gustas, kuris, bijodamas pakliūti į policijos rankas, išbėga iš namų ir rengiasi sprukti į Kanadą. Kai vieną vakarą jis užėina pas Stukėną pasiskolinti keblionę pinigų, Stukėnas praneša savo sūnui Rimui. Atvyksta policija. Gustas bėga... Vienas sūvis kliudo jo nugarą ir ilgam laikui prirakina jį prie lovos.

Romanas prasideda trumpu prologu: Stukėnui paskambina jo sūnus Rimas ir prašo tuoj jam pranešti, „jeigu ten atsirastų mūsų sūnus Gustas“. Šiame prologe yra ne tik pirminė ir pagrindinė kūrinio veiksmo situacija, bet ir miuzantinis momentas — priemiestis ir sekmadienio tylo, kuri susilieja su Stukėno siela — jam kažkaip buvo liūdna. Ir siužetinis laikas labai trumpas — nuo paskambinimo ligi Gusto atėjimo pas Stukėną. Tačiau jis išsiplečia psichine prasme ir erdvės bei laiko plotais pasiekia Stukėno vaikystę. „Tai buvo vakar, prieš dvidešimt penkerius metus...“ — sako pats Stukėnas, pabrėždamas, kad praeitis ir dabartis susilieja, nors ir kintančiame ir nuolat banguojančiame, tame pačiame jo būties centre — intymiajame jo aš.

Geografinė situacija ir fizinė romano veiksmo erdvė taip pat labai siaura: Stukėno butas, alinė, jo sūnaus namai. Tačiau Stukėno minties plotai kur kas didesni — jie pasiekia ne tik tai, kas yra, kurios intymiai ir neatskiriama susijusios su jo vaikystės bei jaunystės, — jie eina ir vertikali kryptimi ir egzistenciniais mąstymais peržengia išorinio pasaulio ribas.

Stukėnas yra ne tik pagrindinis romano personažas, bet ir jo veiksmo pasakotojas — kūrinys parašytas pirmuoju asmeniu. Tad ir skaitytojas, su juo eidamas nuo pirmojo ligi paskutinio puslapio, mato, girdi, jaučia ir mąsto, kad jis ir kartais su juo nesutikdamas,

Susitikimas ar prasielenkimas?

Nuotrauka Alekso Urbos

tai, kas atsiskleidžia prieš jo akis ir kas išskyla jo mintyse ir sieloje.

Pro Stukėną atsiskleidžia ir visi kiti romano veikėjai — jo sūnus Rimas, marti Vėrnai, jų vaikai, Milleris ar ir vienas kitas jo kaimynas. Apie juos Stukėnas pasakoja, o kartais vienas kitas psichiniškai motyvuotas laisvos valios klausimas! Žaidžia jis su vaikais automobiliuku, o kai automobilukas dėl kokio nors netikslumo neužbėgdavo ant kalno, jie pastumdavo jį pirštu. „Ir tada aš pamąstydavau“, sako Stukėnas, „kad žmogus yra laisvas, bet vis tiek neblogoi jei Dievas jį pastumdėtų kokia kryptimi, kai žmogui nebesiseka“.

Tokie pat ir taip pat natūraliai išskylančieji ir kiti gyvenimo klausimai, kuriais paženklinama mūsų šimtmečio literatūra ir kuriai Stukėnas savo mintimis jai priklauso.

Aplinka, kurioje jis gyvena, nėra tik fizinė erdvė jam judėti. Jos garsai, spalvos ir nuotaika jį veikia. Iš jos ir jo minties šuoliai horizontaline ir vertikali kryptimi. Šuoliai žmogaus, kuris savo sieloje jaučia „mirties užtaisą“, kuriam... „nieko nereikia, išskyrus lovą, kurioje jis galėtų numirti“ ir kuris norėtų persvarstyti, kiek blogų darymų yra padaręs.

Galimas daiktas, kad skaitytojui atrodytų, jog paskutinis Stukėno įėjimas tikrai buvo blogas — prisiekęs, jog Gusto neišduos, tuojau pat skambina jo tėvui, ir jo vaikaitis atsiduria ligoninėje. Gal kartais toks jo veiksmas atrodo kaip...
— Zinau, bet bėdos gali būti.
— Be abejo, — pratarė Gaputis, — be abejo.
— Tu tai esi geras žmogus, tai geras, — pugsariai lyg sau, lyg Gapučiai kalbėjo Burkus, vis užsakydamas visam barui.
Vėliau Burkus sustodavo dažniau ir nuolat kitiems sakydavo, koks yra geras jo senas pažįstamas Gaputis, nors, kodėl geras, niekada neprisitarėdavo.
— Taigi, va, kas tikras draugas, — ne kartą pasakydavo Burkus Gapučiai ir nesuprādavo, kodėl Gaputis nuo to komplimento lyg mergaitė parausdavo.

Šie amžinieji žmogaus gyvenimo klausimai „Abraomo ir sūnaus“ puslapiuose išskyla ne filosofinėje plotmėje, bet iš konkrečių kasdieninio Stukėno gyvenimo situacijų. Koks natūralus ir psichologiškai motyvuotas laisvos valios klausimas! Žaidžia jis su vaikais automobiliuku, o kai automobilukas dėl kokio nors netikslumo neužbėgdavo ant kalno, jie pastumdavo jį pirštu. „Ir tada aš pamąstydavau“, sako Stukėnas, „kad žmogus yra laisvas, bet vis tiek neblogoi jei Dievas jį pastumdėtų kokia kryptimi, kai žmogui nebesiseka“.

Tokie pat ir taip pat natūraliai išskylančieji ir kiti gyvenimo klausimai, kuriais paženklinama mūsų šimtmečio literatūra ir kuriai Stukėnas savo mintimis jai priklauso.

GERAS ŽMOGUS

(Atkelta iš 3 pusl.)

ir susirūpinęs Burkus. — Ir sau ką nors įsipilk. Tai esi geras žmogus.

— Toks jau čia gerumas. Nesikišu ne į savo reikalus, ir viskas.

— Nemanau, kad aš būčiau kaltas, būčiau jautęs, bet žinai, teisinkis; o ką paskui tau pasakys, kai prisikabins. Matyt, kas nors ką pastebėjo.

— Ne vieną tavo tokia mašina, — nuramino Gaputis.

Philomena sako...

DOLERIAI TURI KOJAS, jie greit išsina ir nebegrižta. Jūsų doleriams reikia vado, kad jie nepaklystų.

Jūs jiems patarnaukite, nuneškite į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę. Tenai jūsų doleriai bus saugioji vietoj ir augsti nuošimčiai auklės naują dolerių šeimą. Jūs dirbate, tegul ir jūsų doleriai dirba.

Jei norite įsigyti namą, turėti pakankamai lėšų vaikų mokslui ar senatvei, laikas dabar pradėti taupyti.

5%	5 1/4%	5 3/4%	6%
Regular Passbook Account	90 Day Passbook Accounts	\$1,000 or more Savings Certificate (1 to 2 yrs.)	\$5,000 or more Savings Certificate (2 to 10 yrs.)

CHICAGO ★★★★★
savings and loan association
6245 south western avenue 476-7575

rodys nemotyvuotas, neišėinas iš jo charakterio. Tačiau, Bergseno L'évolution créatrice žodžiais, kiekvienas žmogaus sielos momentas yra ne tik kažkas nauja, bet ir kažkas, ko negalima numatyti. Tad ir posūkis galys būti ne tikrai radikalus, bet ir nelauktas.

Toks nelauktas posūkis ir Stukėno išdavimas. Tai tarytum stumtelėjimas, kad jis padarytų blogą darymą — kvailybę, kuri, Kierkegaard'o maldos žodžiais, gali perleiti begalinės išminties ir begalinės meilės plotmėn: „Aš suprantu, kad kaip tik šia kvailybę Tu pavertei begaline išmintim. Begaine meile!“

Romano antraštė ir dažni nukrypimai į biblinį personažą Abraomą tam tikra prasme tėra metaforinio pobūdžio. Abraomo ir Stukėno drama, jei ne iš esmės, tai bent žemiško gyvenimo kelio plotmėje yra skirtingos. Tačiau tie vyriausiojo personažo minties šuoliai į Bibliją suteikia kūrinui ne tik dideles laiko ir erdvės, bet ir aukštesnes dimensijas, kur ir Stukėno, ir Abraomo „ėjimai“ gali susitikti. Taj judesio-krikščioniškoji žmogaus gyvenimo kelio koncepcija — jo žingsniai šioje žemėje nesustoja.

Stukėnas, paliesdamas esminuosius žmogaus gyvenimo momentus, išskylančius iš konkrečių situacijų ir konkrečioje aplinkoje, neapgaubia jų būdingu egzistencialistinei literatūrai nerimu, baime ar tam tikra mistine nuotaika. Tai pareina nuo jo charakterio, nuo jo realistinės dvasios konstrukcijos, kurioje yra ir giedros, ir šviesos.

Tokie yra trumpo susitikimo su „Abraomu ir sūnum“ išpūdziai. Susitikimo, kuris yra gana mielas: jis patenkina estetinius

skaitytojo sielos aspektus, o taip pat ir jo minties, sustojančios prie likiminių žmogaus gyvenimo klausimų, momentus.

IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida
Galima pirkti dalimis ir išmokėtina!
SOUTHWEST FURNITURE CO.
8200 S. Western — Tel. GR 6-4421

**KONCERTINĖS
YPATINGAS
GITARAS
IR
KANKLES**
DARO PAGAL UŽSAKYMĄ
IR
TAISO STYGINIUS
MUZIKOS INSTRUMENTUS
KVIRINAS RUNIMAS
4914 W. Cermak Rd.
CICERO, ILL. 60650
Tel. — 652-3200

**UŽSISAKYKITE DABAR
TIK PER INTERTRADE
EXPRESS CORP.
GERIAUSIĄ DOVANĄ
Į LIETUVĄ
SPECIALIŲ RUBLIŲ
PAŽYMĖJIMUS**

INTERTRADE EXPRESS
CORP. pirmiausia pasakė apie
tai, o jūsų gimines pritarė.

Su specialiu rublių pažymėjimu
jūsų gimines gali gauti
viską, ką tik nori, už dalelę
reguliarios kainos. Tai tas
pat, kai jėiti į krautuvę su
100 dol. ir už juos gauti 200
dol. ar 300 dol. vertės prekių,
o gal net daugiau.

INTERTRADE EXPRESS
CORP. mielai jums nemokamai
prisiųs įrodymą. Specialių
rublių pažymėjimus galima
paversti į reguliarius rublius
aukščiausiu kursu.

**SU PILNA GARANTUJA
GREICIAUSIAS
PATARNAVIMAS**

Pažymėjimai pristatomi maž-
daug per tris savaites. Vieno
spec. rublio kursas yra \$2.70.

**TAS KURSAS APIMA VISKĄ.
NERA JOKIŲ KITŲ
MOKEJIMŲ.**

**REIKALAUKIT MCSŲ NE-
MOKAMO ILLUSTRUOTO
KATALOGO**

Užsakykite Dabar.
Užsakykite tik per

**INTERTRADE
EXPRESS CORP.**
125 East 23rd Street
Penktas aukštas
New York, N.Y. 10010
Tel.: 982-1530

**LABAI SVARBU
AUTOMOBILIAI**

Pilnai garantuotas
greičiausias pristatymas

Pasirinkite iš šių modelių
ZHIGULI VAZ 2101
US \$3653.00

NAUJAUSIAS PAGERINTAS
EXPORT MODEL
ZHIGULI VAZ 2103
US \$4186.00

FURGON STATION
WAGON US \$4025.00

EXPORT MODEL
MOSKVITCH 412 1E
US \$3703.00

MOSKVITCH 408 1E
US \$3405.00

ZAPOROZHETS ZAZ 968
US \$2335.00

**REIKALAUKIT
SPECIALIAUS BIULETENIO
SU AUTOMOBILIŲ
PAVEIKSLAIS,
APARTMENTAIS,
NAUDOTAIS RUBAIS
SVECIAMS IS USSR
REIKALAUKITE MCSŲ
SPECIALIŲ BIULETENIŲ.**

MES TURIM 24 METŲ
PATYRIMĄ
SIAME BIZNISE IR
TAIP PAT TURIM
TOKSANTUS
PATENKINTŲ KLIENTŲ.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

16 DIENŲ — VILNIUJE 5

Kaina nuo \$675.00

Jungtis prie grupių galima Bostone arba New Yorke.

Dar yra vietų šiose grupėse:

RUGSĖJO 5 — SPALIO 3

ir

GRUODŽIO 21

Vykstantiems iš Chicago \$100.00

ir iš Detroito \$66.00 — daugiau.

Grupėse dalyvių skaičius ribotas — NESIVELUOKITE!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu kreipkitės:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

Nauji leidiniai

• **SVENTASIS RASTAS — NAUJASIS TESTAMENTAS.** Vertimas iš graikų kalbos. Bostonas, 1972 m. Spaudė Lietuvių Enciklopedijos spaustuve, 395 W. Broadway, So. Boston, Mass. 02127, U. S. A. Leidinys 638 psl., kietais viršeliais, kaina \$5.00, gaunamas "Drauge".

Tai išleidytoje pakartotas 1972 m. Lietuvos Vyskupijų Ordinarių Kolegijos Vilniuje išleistas naujas švento Rašto vertimas lietuvių kalbon. Išvertė kun. Č. Kavaliauskas ir redagavo kun. V. Aliušis.

Anas naujasis šventojo Rašto — Naujojo Testamento vertimas praėjusios savaitės "Draugo" kultūriniam priede (liepos 7 d.) buvo dalykiškai ir išsamiai aptartas prel. Lado Tulabos. Čia minima antroji, išleidytoje pakartota, Lietuvoje atlikto vertimo laida niekuo nesiskiria nuo prel. Lado Tulabos recenzuotosios.

Kiek skiriasi tik išorinis apipavidalinimas. Išleidytojo laidoje, atrodo, be reikalo buvo pagailėta šios rūšies leidiniams įprastų švėlinai minkštesnių viršelių, nugarėlės ir viršelio emblemos, puslapių kraštams auksinės ar raudonos spalvos ir labai reikalingų perskyros juostelių. Tai turint minty, pirmoji naujo vertimo laida pateikta estetiškiau ir pagariau.

• **Jonas Grinius, VEIDAI IR PROBLEMS LIETUVIŲ LITERATŪROJE.** Redagavo A. Liūma, S. J. Išleido Lietuvių katalikų mokslo akademija 1973 m. Romoje. Spausdė išleidytojas prof. dr. Kazio Alimino, Lietuvių fondo ir L. K. M. Akademijos lėšomis. Tiražas 1000 egz. Autorius knyga dedikuoja savo literatūros mokytojam prof. dr. Jonui Mačiūnui-Maironiui, Juozui Eretui, Mykolaičiui-Putnui ir savo gyvenimo draugei Alinai Miliūnaitėi-Grinienei, šio rinkinio bendradarbei. Leidinys didelio formato, 420 psl., kaina \$12.00, gaunamas "Drauge".

Jei gausių ir labai vertingų Lietuvių katalikų mokslo akademijos leidinių eilėje lig šiol buvo pasigendama knygų, sprendžiančių mūsų grožinės literatūros problemas, tai dabar nuo šios rūšies priekaištų Akademija jau galės apsiginti šiuo imponuojančiu dr. Jono Grinio veikalu. Tai literatūrinis straipsnių ir studijų rinkinys, kruopščiai ir akylai nagrinėjantis įvairias idėjas ir formas mūsų literatūros problemas. Ypač išsivijus kultūriniam gyvenimui, svarstančių grožinį mūsų raštą akademinio lygio plotmėje, lig šiol baisiai trūko, todėl dr. Jono Grinio ir L. K. M. Akademijos užsimojimas parašyti ir išleisti šią neatkintą knygą yra labai sveikintinas.

Dr. Jono Grinio atskiriomis studijomis bei straipsniais čia liečiamos šios temos: Kristijono Donelaičio sužalotas veidas (37 psl.), Maironio reikšmė lietuvių tautai (12 psl.), Adomo Jakšto ir Balio Sruogos kova (50 psl.), Vinco Krėvės istorinės dramos (31 psl.), Vincas Mykolaitis-Putinas kaip kūrėjas (146 psl.), Juozas Eretas — iniciatyvos ir stiliaus mokytojas (10 psl.); Bernardas Brazdžionis — Dievo ir žmogaus šauklys (44 psl.), Lietuvių literatūra tarp karo ir priekalo (44 psl.), Tėviškės miestelis tremtinio žvilgsniu (20 pl.). Posūkis lietuvių dramoje (26 psl.).

Mūsų literatūrinis gyvenimas išsivijęs būtų nepilnas, jei niekas nerasytų ir niekas neišleisėtų tokių knygų kaip čia minimoji. Lig šiol jų pasigedome. Ir ateityje jų niekada nebus per daug. Todėl džiugu girdėti, kad netolimoje ateityje L. K. M. Akade-

mija išleis stambią Vlado Kulboko knygą apie grožinės literatūros kritiką išsivijoje ir Jono Grinio antrąjį "Veidų ir problemų lietuvių literatūroje" tomą, kurio išleidimui Akademijai labai reikalinga talka. Reikalingi mecenatai. Antrajame tome, be kita ko, bus nagrinėjama Balio Sruogos dramaturgija, Jono Aisčio lyrika, Juozas Paukšteli, Vinco Ramono ir Kazio Bradūno kūryba.

• **ACTA BALTICA, XII. Liber Annalis Instituti Baltici.** Koeningstein in Taunus 1973. Tai jau dvylkatis Baltų Instituto V. Vokietijoje leidžiamo žurnalo — metraščio tomas. Gražiai apipavidalinta, didelio formato, 304 psl. knyga. Tama kaina 19.80 vokiškų markių. Adresas: Institutum Balticum, 624 624 Koeningstein im Taunus, Bischof-Kaller-Strasse 3, W. Germany.

Metraštyje spausdinamos gerai parengtos studijos, liečiančios Lietuvos, Latvijos, Estijos praeitį ir dabartį politiniame ir kultūriname jų klode. Šį kartą beveik trečdalis metraščio puslapių tenka lietuviškajai medžiagai. Spausdinami vokiečių kalba su visu mokslisku kruopštumu parengti straipsniai: R. Krasauskas, K. Guibinas "Die Lage der Katholischen Kirche in Litauen" (Kat. Bažn. padėtis Lietuvoje) ir P. Konstantin Gulbinas "Die neuesten Berichte und Dokumente ueber die Lage der Kirche in Litauen" (Naujausi pranešimai ir dokumentai apie Bažnyčios padėtį Lietuvoje). Kitos tome randamos studijos liečia jau vien latviškąsias temas: Rolfs Ekmanis rašo apie Latvijos literatūrinį gyvenimą 1970 metais; Uldis Germanis žvelgia į pirmojo pasaulinio karo rusų armijos latviškuosius šaulių pulkus ir jų vaidmenį spalio revoliucijoje; Hermanis Rathfelders duoda plačią studiją latvių liaudies dainų Joninių temomis. Knygų apžvalgą puslapiuose G. Ney recenzuoja Darmstadte 1972 m. jau trečia laida išleista Hans von Rimscha "Geschichte Russlands" (Rusijos istorija).

• **Kun. Jonas Gutauskas, DIEVAS ŠIANDIEN. Dievo samprata ir jo buvimas. Žmogaus su Dievu ir be Dievo likimas.** Išleido "Krikščionis gyvenime" 1973 m. Kalbą tikrino Vladas Kulboka, išrus piešė Teleoforas Valius. Spaudė "Draugo" spaustuve, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. Knygos išleidimą finansavo kun. Vincentas Puidokas, Westfield, Mass., lietuvių parapijos klebonas. Leidinys kietais viršeliais, 288 psl., kaina \$6.00, gaunamas "Drauge".

Prel. dr. Vytauto Balčiūno vadovaujama "Krikščionis gyvenime" leidykla, užtikrintai dovanojama skaitytojas knyga po knygos, mūsų kultūriname ir krikščioniškame gyvenime varo be galo giliai vągą. Leidyklos redakcinę vadovybę sudaro: prel. V. Balčiūnas, dr. Juozas Girmius, kun. dr. J. Gutauskas, kun. St. Yla, prof. dr. A. Maceina ir S. Suziedėis.

Stambieji šios naujos "Dievas šiandien" knygos skyriai yra šie: Dievo klausimas šių dienų pasauly, Neįsiamuojama gelmė, Nepasiekiamas viršūnė, Nuostabūs Dievas, Trejybės vienas, Kūrėjas ir kūriniai, Dievas liudija savo buvimą, Žingsnis nuo Dievo, Žmogus, netekęs Dievo, Kas lieka be Dievo?, Grįžimas į Tėvo namus, Gera būti su Viešpačiu, Verta Jam tarnauti, Ne žodžių melagiu.

• **METMENYS, 1973 m. Nr. 25.** Jaunosios kartos kultūros žurnalas. Vyriausiasis redaktorius: Vytautas Kavolis, Dickinson College, Carlisle, Pennsylvania. Redaktoriai: Algirdas Titus Antanaitis ir Vincas Trumpa. Dailės priežiūra: Vytautas Virkau. Administracija: Romas Vaitys, 2606 Princeton Ave., Evanston, Ill. 60201. Šio numerio kaina \$3.00, keturių numerių prenumerata \$10.00, garbės prenumerata \$15.00. Žurnalą leidžia Metmenų bendrovė, spaudė M. Morkūno spaustuve Chicagoje.

Leidinyje šį kartą pradėdamos straipsnių iš prof. A. Salio rankraštinių palikimo apie Martyno Mažvydo raštų kalbą. Kai kuriais kone šviežiais atradimais ir interpretacijomis įdomus Vincos Trumpos straipsnis "Hilferdingas ir tolimos paralelės". Kostas Ostrauskas pateikia vieną sceną iš naujos savo dramos "Gundymai". Algis Mickūnas liečia filosofiją ir Vakarų civilizacijos krizę, o Donatas Sata — technologijos ateitį. Duodamas pluoštelis anoniminės poezijos iš šiandieninės Lietuvos. Dėl ja Valiukėnaitė žvelgia į Šekspyro Otelą pro vertimų skaidutis, o Algirdas Landsbergis nagrinėja ekologinę estetika Rytų Europos raštijoje. Apie Amerikos politinį stovį pareiškia savo nuomones Vincas Trumpa, Romas Misiūnas ir Vytautas Kavolis, o apie archeologinius kasinėjimus Sardosose R. Kestutis Zygas. Kostas Reimantas pateikia 1972 metų grožinės literatūros leidinių išsivijimą apžvalgą ir Vincas Trumpa recenzuoja Lietuvoje išleista Simono Daukanto monografiją.

Žurnalą puošia dviejų naujų atrastų, jau Amerikoje gimusių, lietuvių dailininkų darbai: skulptoriaus Ch. C. Katino, Jr. ir tapytojo R. Kaupelio.

• **KRAŠTUTINUMŲ DERINIMAS ATEITININKŲ PERSPEKTYVOJE.** Leidinį parengė ir redagavo kun. Stasys Yla. Išleido Studentų ateitininkų są-

Kai tendencija iškraipo faktus

(Atkelta iš 4 pusl.)

nazijoje". Ši antroji versija yra tikra, o pirmoji tik pasigyrimas, ar jau sukalkėjusių smegenų ženklas.

Panašiai A. Blūdžiūtė-Mažylienė pasimeta laiko sąvokose, kai ji tvirtina, jog 1921 m. jos vyras daktaras Pranas Mažylis buvęs Marijampolės ligoninės vedėjas ir jis žemaitėi slaugyti atsiuntęs medicinos seserį.

Atrodo, kad 1921 m. mokytoja A. Blūdžiūtė (kuriai mes, mokiniai, vadindavome "Mademoiselle", ir tai jai labai patikdavo) buvo dar neištekėjusi; o gal ji savo vedybas slėpė, tačiau tikra, kad dr. P. Mažylio 1921 m. Marijampolėje nebuvo. Tai galima patikrinti tiek Lietuvių Enciklopedijoje (XVIII, 35) tiek ir Mažijoje Tarybinėje Enciklopedijoje

junga Pavasario kursų Wasagoje, Kanadoje, 1973 m. progą. Leidinys suskirstytas į tris didžiulias dalis: Pasaulėžiūra konflikte (mes derinam), Kryžiuojasi žvilgsniai į žmones (mes darom sprendimą), Tymo dinamika (Ateitininkų Misią). Leidinys yra tikra krikščioniško ir kūrybingo mūsų jaunimo veiklos metodų, įvairių šiandieninių gyvenimo paralelių, kontrastų, sintezių, detalių ir visumos gyvoji idėjinė ir praktiškoji enciklopedija, nurodanti šaltinius, svarstanti akivaizdžią situaciją ir brėžianti kelius ateitin.

• **VYTIS, 1973 m. birželio — liepos mėn. Nr. 6.** Lietuvos Vychų žurnalas. Redaguoja Loretta I. Stukas, 1467 Force Drive, Mountainside, N. J. 07092. Administracijos adresas: 1625 W. Marquette Road, Chicago, Ill. 60636. Metinė prenumerata \$4.00.

Prof. Prano Dovydaičio monografijos AUKOTOJŲ SĄRAŠAS:

\$5,000.00 — Prel. J. A. KARALIUS, — Monografijos mecenatas.
\$200.00 — Ateitininkų Sendraugių Sąjungos Centro Valdyba.
\$100.00 — Kun. S. Morkūnas, dr. J. Sungaila, A. Žiuraitis.
\$50.00 — Ateitininkų Sendraugių New York'o skyrius, O. ir P. Žilinskai, dr. A. Šapokienė, Chicago Ateitininkų Sendraugių skyrius, O. ir A. Malko, D. Skucas.

\$70.00 — R. P. Pauliukonis, dr. A. ir E. Razmai, T. Tamulienė.
\$25.00 — Vysk. V. Brizgys, J. Mikaila, prof. B. Vitkus, A. Puida, Philadelphia Ateitininkų Sendraugių skyrius, dr. J. Pikūnas, A. Mažiulis, O. Pupininkienė, J. Bičionienė, Chicago Gedros Draugovė, kun. J. Plankis dr. O. ir J. Gustainiai, J. Lieponis, dr. J. ir A. Kiziai.
\$20.00 — Dr. A. Marčiukaitis, D. Bielskus, J. Kristolaitis, K. Gulbinas, OFM, K. Krasinskas, dr. K. Pemkus, A. Balčytis, A. Čepėnas, S. Lušys, Ada Karvelytė, Omahos Ateitininkų Sendraugių skyrius, dr. J. Reiny, A. ir V. Solidai.

\$15.00 — Dr. S. Ankudus, Hamiltono Ateitininkų Sendraugių skyrius, A. Daugirdas, P. ir V. Bickai, Detroito Ateitininkų Sendraugių skyrius, P. Vitutis, K. Brencius, prof. J. Brazaitis.
\$10.00 — S. ir A. Tomosos, A. Vilušis, kun. M. Cyvas, dr. D. Jasaitis, A. Tauginas, dr. P. Kisielius, prel. V. Balčiūnas, A. Valavičius, kun. I. Urbonas, S. Dziugas, M. ir V. Liulevičiai, dr. K. ir A. Rimkai, kun. J. Tautkus, kun. P. Patlaba, dr. A. ir J. Damašai, dr. V. A. Sauliai, Bostono Ateitininkų Sendraugių skyrius, V. Giniotienė, dr. A. Laucius, P. Jucaitis, P. Nenortas, kun. V. Martinkus, A. Paragauskas, S. Patlaba, A. ir S. Rudziai, dr. R. Zalubas, dr. P. Jokubka, dr. K. Bobelis, dr. V. Simaitis, S. Rauckinas, O. ir K. Mickevičiai, V. Balčytė, dr. Z. Danilevičius, V. Sinkus, D. Damiulnaitė, dr. A. Norvilas, O. ir J. Kavaliūnai, N. Dumbrytė, J. ir I. Polikajai, dr. O. Labanaukaitė, A. Kubilius, J. Zadeikis, dr. A. ir A. Liulevičiai, dr. J. Starkus, V. ir K. Kleivai, F. V. Juzgaitis, kun. V. Dabušis, prel. P. Raras, dr. A. Valušis, R. ir V. Vilimai, A. Kasulaitis, J. ir O. Baziūnai, dr. J. Monstavičienė, kun. V. Karalevičius, K. ir J. Stasiūnai, M. Smulkstienė, P. ir J. Staniškiai, K. Raciūnas, kun. A. Baltinis, A. Bagdonas, S. Daunys, S. V. Bublaj, vysk. A.

Deksnys, E. ir J. Pažemėnai, B. Palušis, dr. A. Šešplaukis, dr. K. Sidlauskas, T. Rūta, A. Pocius, J. Ambrizas, J. Baranauskas, dr. A. Rugienė, A. Rūgytė, M. Kvedaras, A. Baltrušaitis, V. ir M. Tamalajai, E. ir V. Garbeliai, kun. P. Gaida, K. Grajauskienė, J. Matusėvičius, dr. A. Užupienė, S. Treigys, A. ir V. Bajorinai, dr. B. Vidugiris, V. Babronienė, J. Zadeikis, A. Salys.

\$7.00 — J. ir B. Lungiai.
\$6.00 — E. Paliokienė, S. ir C. Surdokai.

\$5.00 — kun. J. Prunskis, S. Jonyrienė, Kaz Barzdukas, kun. J. Vilutis, V. ir K. Kebliai, J. Kojelis, J. Sadūnas, dr. J. Jusonis, J. ir P. Kloriai, J. Gečienė-Lipčiūtė, V. Juodeika, A. Balčiūnas, O. J. Motiejūnai, K. Pabedinskas, E. Alšėnienė, A. Meidūnas, A. Radzius, M. Svotelinė, J. Matulionis, A. Vaičiulaitis, P. Pauliukonis, M. ir B. Gaizutis, R. ir J. Rackauskai, J. Penčylėnė, Z. ir P. Pupiai, dr. O. Garūnienė, P. Norvilas, J. Prunskis, A. Paulavičius, V. Kungys, P. Abromaitis, R. Kriaučiūnas, O. Miniatienė, D. Augienė, K. Bradūnas, M. Glyienė, B. Beleskienė, O. Stukienė, P. Leipus, V. P. Vygantas, V. Orvidienė, V. Akelaitis, Nekalaitė Pradėtos Marijos Seserys, kun. F. Gureckas, B. Zukauskas, A. Dziuronas, A. Gintneris, P. Maldeikis, P. Gruodis, S. Brazdžionienė, A. Jankauskaitė, C. Grincevičius, dr. A. Valius-Labokas, kun. P. Urbaitis, S. B., dr. A. Belickas, I. Petrauskas, kun. A. Juška, J. Končius, J. Spurgis, N. Zajančauskas, kun. K. Jursėnas, V. Kolyčius, A. Saulis, P. Skablauskas, A. Gedrimas.

\$4.00 — A. Prunskytė.
\$3.00 — B. Miniatienė, kun. L. Keimėsis, S. Radzionis, S. Balčiūnas, kun. M. Jarašiūnas, M. Norėkienė.

\$2.00 — E. Vilimaitė, A. Lazaitis, dr. J. Augius, J. R. Valaitis, V. Vaitkus, kun. G. Kijauskas, S. J. S. Beigienė.

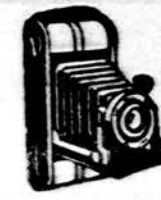
\$1.00 — E. Radavičius, J. Navukynas ir keturius neišskaitomos pavardės.

Lėšų telkimo komitetas nuosirdžiai dėkoja monografijos mecenatui prel. J. A. Karaliui ir visiems aukotojams bei raštu prisidėjusiems prie vajeaus pravedimo kun. J. Prunskui, St. Daunui, Al. Baronui ir Vl. Būtenui.

Monografija bus išleista ši rudenį. Lėšų telkimo komitetas: Jonas Zadeikis, Dalia Damiulnaitė, Antanas Tauginas

(II, 538), kur rašoma, kad dr. Pr. Mažylis 1921 m. buvo Kaune Aukštųjų kursų lektorius, Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninės vedėjas. Tad A. Blūdžiūtė-Mažylienės pasakojimas apie jos vyrą, buvusį Marijampolėje ir besirūpinusį žemaitės slaugymu, neturi jokio pagrindo. Tai faktai — nebuvėliai.

Gaila, kad fanatizmas, savęs neribotas iškėlimas į didvyrius, noras kitus suniekti, apšaukiant tuojau reaktionieriais ir pan. aptemdo protą ir atimpti, ko išdava — faktų iškrepimas, nusikaltimas istorinei tiesai. Yra toks rusiškas priežodis: "Dimitras Doniškis, tiesa, buvo didelis žmogus, bet kam kėdes laužyti!". Taip ir čia: žemaitė buvo neeilinė rašytoja, tebinie ji ir bedievė, bet kam faktus iškraipyti!

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių firmų foto aparatų bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois, 60629
Tel. PROspect 6-8998

WAGNER & SONS

Typewriters, Adding Machines & Checkwriters

Nuomoma — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50m. patikimas aptarnavimas
5610 South Pulaski Road
Phone — 581-4111

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslai rėmai, pritaikinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. VIRginia 7-7258 - 59

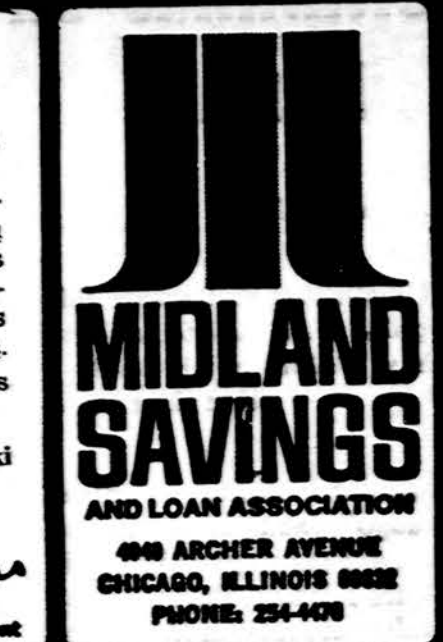
Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptaunauja taupymo ir namų paskolų reikalus visas mūsų apylinkes. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00

Handwritten signature
Frank Zogor, President

5% All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly.

6% 2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

INSURED

2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

GERA NAUJIENA mūsų klientams, norintiems pirkti BUTU

savo giminėms Lietuvoje ir USSR

Dabar vykdoma plati modernių kooperatinių butų statybos programa šiuose miestuose:

MASKVOJ, LENINGRADE, KIEJEVE, MINSKE, LVOVE, RYGOJ, TALLINE, KISINIOVE, ODESOJ, VILNIUJ, KAUNE, ROSTOVE prie Dono, KRASNODARE, CHARKOVE, TASHKENTE, ALMATOJ ir kituose miestuose.

Galima gauti vieno, dviejų, trijų ar keturių kambarių butų (su virtuve, vonia ir podėlio kambariu).

Viską tvarko VNESHPOSYLTORG per savo išimtinę atstovybę Amerikoje.

PODAROGIFTS, Inc.

240 FIFTH AVE. (tarp 27 ir 28 g-vės), NEW YORK, N.Y. 10001
TEL.: (212) 685-4537

CHRYSLER — PLYMOUTH — IMPERIAL — VALIANT

BALZEKAS MOTORS

4030 Archer Avenue Tel. VI 7-1515

Now . . . A New Service From Balzekas!

AUTO RENTAL Rates From **\$6 Day**
NEW PLYMOUTHs: Rates start at \$6 Day, 8c Mile
For Rentals Call Mike Kool at VI 7-1515

Nauji 1973 PLYMOUTH, 2 dr. DUSTER \$2,376.00

Nauji 1973 CHRYSLER 4 durų — nuo \$3,695.00

Daugumas automobilių turi Air Conditioning.

Yra likę keletas naujų 1972 metų 4 durų PLYMOUTH tik už \$1,864.00

VARTOTI gerame stovyje AUTOMOBILIAI parduodami URMO KADNA.

Turime naujų ir vartotų STATION WAGON.

Seniausias CHRYSLER prekybinkas Chicagoje

LIETUVIŲ BENDRUOMENES ESKURSIJA Į EUROPA

organizuojama šiais metais rugs. 4-18 d.d., pačiu gražiausiu metu Europoj — praėjus karščiams, prieš rudens žvarbas.

BUS APLANKYTA LONDONAS — PARYŽIUS — ROMA

Ekskursija organizuojama su JAV LB CV pritarimu ir raginimu visiems lietuviams joje dalyvauti.

Europoje ekskursiją globos LB vadovai ar atstovai:

LONDONE — Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjunga (Z. Juras)
PARYŽIJE — LB Prancūzijos Krašto Valdybos Pirm. Kun. J. Petrošius
ROMOJE — Prelatas A. Jonušas

I ekskursijos kainą įskaitoma kelionė lėktuvais, viešbučiai, maistas daugumoje vietų, įdomesnių vietų lankymas (daugumoje su lietuviškais paaiškinimais) ir kt.

Prašykite brošiūros su kainorąšiu ir pilnomis informacijomis. Kelionės kaina bus apie 100 dol. pigesnė, negu panašios kelionės, gaunamos per kitas organizacijas.

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE

ROMAS KEZYS, Pres.

2129 Knapp St.

Brooklyn, N.Y. 11229

Tel. (212) 769-3300

Pagrėbstai

KRYLOVO INFLIACIJA

Nesu nusistatęs prieš rusų pasakėčių autorių Krylovą. Savo metu jis Lietuvoje buvo populiariausias, net ir Jonas Jablonskis vertė jo pasakėčias, ne tik Margalis. Dabar tik, atrodo, jis bus "pasėnes".

Bet su šypsena sutinku žinia, kad svetur dar kai kas stengiasi versti ir spausdinti jo pasakėčias. Kodėl ne Ezopą, ne Fontainą, kodėl, būtent, tokia didelė meilė Krylovui? Ar dėl to, kad dar yra žmonių, kurie moka rusų kalbą ir kažkada mokydami gal atmintinai turėjo iškalti vieną kitą jo pasakėčių? Tur būt.

Stebėdavau, kai lietuviškoje periodikoje paskaitydavau Krylovo vertimų. Tačiau dabar prigyvenom tokią padėtį, kad nežinau, ar užtenka tik stebėti ir šypotis.

Štai skaitau laikraštyje, kad Jonas Valaitis išleido savo išverstų Krylovo pasakėčių rinkinį. Ką gi, žinoma, darysi — išleido tai išleido.

Tačiau, mano turimomis žiniomis, spausdinamas dar ir kito vertėjo paruoštas to paties autoriaus pasakėčių rinkinys. Vadinas, mūsų knygų skurdi rinka šiais metais bus užversta Krylovu. Prasideda Krylovo infliacija!

Galima būtų juoktis, jei būtų iš ko. Bet per rimtas reikalias, kad būtų galima juoktis. Sakytiau, kad reikia jau nebe juoktis, o verkėti.

Tarytum nebebutų ko daugiau versti ir leisti — gauname net po du Krylovo vertimus iš kartol! Štai kaip gyvai vykdomas knygų leidimas.

PAZINTIS SU PONAIS JAPONAIS

Rašydamas kartą vienam bičiuliui, tur būt, pakankamai vėjavaiškiai laisvą, pradėjau kreipinui ne mielasis, ne didžiai gerbiamasis, ar dar kitaip, o tiesiog: pone japonie.

Man patiko pats tų žodžių skambesys. O tas bičiulis, šiaip jau nesilankstantis dvilinkas ir nerodas japoniško mandagumo, paskui tardė mane, kodėl aš tokį kreipinį naudojęs, koks gi jis man esąs ponas japonas, kodėl ir t. t. Žinoma, išsiaiškinom, ir tuo baigėsi visa istorija.

Mums japonai, ką gi, tolimas ir nepažįstamas pasaulis. Kartais kokį filmą pamatome — samurajai švaistosi kardais. Keistas atrodo visas tas jų pasaulis su visomis vyšniomis ir sugebėjimais užauginti miniatiūrinius medžius. Arba pamink jų tą senąją poeziją.

Iš dyko buvimo pradėjau skaityti ir japonų prozą. Tegu bus, sakau, keistas man tas jų ir prozos pasaulis, ne toks, kaip europietiškas ar amerikietiškas, bet pabandykite, niekas dėl to neatsitiks. Pabandykite, pavyzdžiui, paskaityti Natsume Soseki romaną "Botchan" (anglų kalba, žinoma, nes japoniškai nemoku; tik romano pavadinimas "Botchan" paliktas nevertas, japoniškas žodis, kuris reiškia ponaitį). Soseki (miręs 1916 m.) laikomas garsiu japonų ankstesniųjų laikų romanistu.

Ir ką gi — vienas malonumas skaityti! Romanas vaizduoja gimnazijos mokytojų gyvenimą. Ir pasaulis visiškai panašus į mūsų, išskyrus kai kurias paprotines smulkmenas.

Ištyti, kad stebina vis daugiau tokie dalykai, kurių nepažįsti. O kai susipažįsti, tai pasirodo, kad visur žmonės kaip žmonės.

Kitas dalykas būtų skirtingi kai kurie papročiai. Tačiau ir mūsų Lietuvoje, pavyzdžiui, suduviai arkliais pakinkyti naudodavosi plėšėmis, o aukštaičiai arklį igrūdavo tarp įenų ir ant kaklo jam užmaudavo pavalkus. O kiek

čia, rodos, toli vieni nuo kitų gyvenom! Japonija vis dėlto toliau.

HIMNU EIS NE MATILDA

Dabartinis Australijos ministras pirmininkas Whitlamas pasiryžęs išjungti savo kraštą iš britų bendruomenės ir karūnos globos. Kai jis tą mintį iškėlė, tai tuojau užsiminė ir apie himną. Nebus kito, sakė, tai giedosime "Waltzing Matilda", tą populiariąją dainą, bet jau nebe "Dieve, saugok karalienę".

Pasirodo, himno reikalias smarkiai eina į priekį. Pats Whitlamas prisipažįsta, kad "Waltzing Matilda" per linksmas dalykas ir, pavyzdžiui, netiktų laidotuvių progai. Tai paskelbtas konkursas žodžiams parašyti. Konkurse dalyvavo apie 2.500 poetų. Mes vis garsiudavomės, kad esame poetų tauta, bet australai, jeigu iš to konkurso spręstume, net ir mus ar nebus tik pralenkę...

Bet iš konkurse dalyvavusiųjų skaičiaus, žinoma, negali daryti išvados, kad ta tauta yra poetų gimdytoja ir augintoja. Atrinkti buvo 6 autorių tekstai, tarp jų ar tik ne dviejų namų šeimininkių atsiti. Visoms šešioms giesmėms bus parašyta konkursinė muzika, nors kompozitoriai dar linke į boikotą, nes jų uždariai maži, jie norėtų pirma kitus, pagrindinius savo pragyvenimo reikalus išspręsti.

Iš tų šešių giesmių pagaliau bus atrinkta viena, ir ji pirmą kartą oficialiai turėtų suskambėti 1974 m. sausio 26 d., kada švenčiama Australijos diena.

Už konkursą laimėjusius tekstus skiriama iš viso 6.250 dolerių (amerikietiškais skaičiuojant) premijos, už muziką irgi tokia pat suma.

B. Kazimieraitis

AKLAIS LAIMEJO MUZIKOS BAKALAUREATA

W. Grabiec Chicagoj trejus metus iš 4215 S. Kedzie važinėjo i Roosevelt universitetą ir čia pasiekė muzikos bakalaureatą, nežinint, kad jis aklas. Planuoja pasiekti magistro laipsnį ir dėstyti muziką kolegijoje. Muzikos mokytojas su juo dirbo 15 m., išmokė skaityti aklujų muzikos gaidas. Jis viena ranka veda per tas gaidas, o kita mokosi jas išspausti fortepijone, paskiau mokosi taip antros rankos partiją ir tik tada gali skambinti visą kūrinių abiejų rankomis, iš atminties. Jam daug padėjo ir plokštelių klausymasis.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6%

Mokamas už dviejų metų Certifikatų sąskaitas. Minimum \$5,000.00

PINGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIOUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS

PIRMAD. IR KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta.

5%

Naujas ankštas dividendas mokamas už investavimą sąskaitas.

Paminklas

Nuotrauka Alekso Urbos (žiūr. 4 psl.)

Šis tas iš Mokslo ir kūrybos simpoziumo dienų programos 1973 m. lapkričio mėn. 22-25 d. Chicagoje

Istorijos sekcijai pirmininkaus dr. Jonas Puzinas. Temos: dr. Jonas Puzinas "Vilniaus 650 metų sukaktis — miesto ar Gedimino sostinės?"; dr. V. Maciūnas "Dr. J. Šaulio archyvas Pennsylvanijos universiteto bibliotekoj".

Kalbotyros sekcijai vadovaus Leonardas Dabirūnas. Temos: prof. A. Klimas "Transformacinė — generatyvinė kalbotyra ir lietuvių kalba"; prof. G. Ford "Relative Clauses in Baltic Languages"; W. R. Schmalstieg "Baltų slavų ir tocharų kalbų panašumai"; prof. J. Reklaitienė "Lietuvių kalbos kitimas".

Literatūros sekcijai vadovaus prof. Bronius Vaškėlis. Temos: dr. D. Valiūkenaitė "Panašumai ir skirtumai J. Baltrušaičio ir William Blake poezijoje"; prof. R. Šilbajoris "Struktūros ir dimensijos Tomo Venclovos poezijoje"; prof. V. Skrupskelytė "Alfonso Nykos-Niliūno poezijos evoliucinė raida".

Filosofijos sekcijai pirmininkaus dr. Juozas Girmius. Temos: prof. K. Skrupskelis "Ką Lietuvos filosofai randa Lenino raštuose"; A. Mickūnas "Nihilizmo kritika fenomenologiniu žvilgsniu"; prof. V. Vyčinas "Heideggerio filosofinė revoliucija".

Pedagogikos sekcijai vadovaus prof. Antanas Paplauskas-Ramūnas. Temos: prof. A. Paplauskas "Ant naujos epochos slenksčio"; prof. A. Liaugminas "Mokykla ir šeima išeivijoje"; G. Procuta "Mokykla ir šeima Lietuvoje"; J. Račkauskas "Ko mes galime pasimokyti iš praeities mūsų mokyklinė dabarties ir ateities".

Teologijos sekcijai pirmininkaus kun. Kęstutis Trimakas. Temos: kun. K. Trimakas "Psichologo žvilgsnis į tikėjimą"; kun. V. Cukuras "Šių dienų teologijos aktualieji klausimai"; kun. P. Dilys "Karl Barth — Dievo dievytės skelbėjas šiame amžiuje"; kun. F. Juzevičius "Krikščioniškoji kultūra vilties ir nevilties dialektikoje".

Kraštotyros sekcijai pirmininkaus dr. Jurgis Gimbutas. Temos: B. Saldukienė "Prieistoriniai tvanai Lietuvoje"; A. Mažiulis "Kraštotyros muziejai Lietuvoje ir išeivijoje"; A. Tamošaitis "Lietuvių juostos"; prof. V. Jakubėnas "Lietuvių muzikos keliai išeivijoje".

Gamtos apsaugos ir jūros mokslų sekcijai pirmininkaus dr. V. Klemas. Temos: V. Adamkus "Šių dienų ekologinės problemos"; dr. P. Mažeika "Pašalinių medžiagų pasklidimo mechanika Šiaurės Atlante"; dr. V. Klemas "Jūros pakraščio tyrinėjimas satelitais, lėktuvais ir laivais"; K. Devenis "Bostono Charles upės ekologinis apšvarinimas"; J. G. Starkus "Jūros toksinų įtaka nervų perdavimui veiksmo signalu"; M. Pakštys "Problemos ir pažanga vandeninių inžinerijoje".

Visuomeninių mokslų, Psichologijos, Menotyros ir kitų sekcijų temos paaiškės vėliau.

SKIRTINGESNIS
Vidaus išpuošime—Vidaus išplanavime—Namų įrengime

IŠPARDAVIMAS 2 MEN. KRAUTUVEJ ESANČIŲ BALDŲ

Apžiūrėkite mūsų nuostabių baldų, lempų, kilimų, apšvietimo papuošimų ir paveikslų rinkinius. Mes pagelbėsime jums pasirinkti ir pritaikinti baldų apstatymus jūsų namams, butui, ar vilai, konservatyviame ar moderniškaime stiliuje.

ROCKWELL FURNITURE COMPANY
2615 W. 63rd St., CHICAGO, ILL. Tel. 925-1711
4721 Main St., Lisle, ILL. Tel. 964-9797
RAY KATCHE (Kachinas) FURNITURE INTERIORS

American Travel Service Bureau, vadovaujamas Walter Rask-Rastiausko, organizuoja turistines ekskursijas į Lietuvą. Jo ekskursijos tvarkingai suplanuotos, vyksta sklandžiai ir visos grupės turi patyriusius palydovus. Ekskursijų maršrutas sekantis:

6 DIENOS LIETUVOJE
5 DIENOS VILNIUJE (įskaitant ½ dienos kelionę į TRAKUS)
1 DIENA KAUNE

DAR YRA KELIOS VIETOS sekančiose ekskursijose:

Nr. 10 Rugpjūčio mėn. 22 d. 14 dienų kelionė
IS CHICAGOS — \$872.00 IS NEW YORKO — \$772.00
5 dienos Lietuvoje — 5 dienos Tallinne (Estijoje)

Nr. 11 Spalio mėn. 1 d. 15 dienų kelionė
IS CHICAGOS — \$782.00 IS NEW YORKO — \$682.00
5 dienos Lietuvoje — 5 dienos Rygoje (Latvijoje)

Nr. 12 Gruodžio mėn. 19 d. 14 dienų kelionė
IS CHICAGOS — \$787.00 IS NEW YORKO — \$687.00
5 dienos Lietuvoje — 5 dienos Rygoje (Latvijoje)

Prašome registruotis, nes dalyvių skaičius grupėse ribotas. Įmokėjimas asmeniui \$100.00. Paskelbtos kainos — gyvenant dviese kambarėje; atskiras kambarys — \$85.00 papildomo mokesčio.

ALL AIR FARES SUBJECT TO CHANGE AND/OR GOVERNMENT APPROVAL

Visais keliainių reikalais prašome kreiptis į:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 SOUTH WESTERN AVENUE
Chicago, Illinois 60643 Telefonas (312) 238-9787

Taip pat paruošime kvietimus giminėms atvykti į Ameriką; teikiame informacijas keliainių reikalais į visus pasaulio kraštus, parūpiname visas ir bilietus.

ISEIVIJOS KULTŪRININKAS

Siemet, liepos 22d., sueina 30 m. kai mirė uolus lietuvis patriotas, kun. Juozas Lietuvininkas. Mirė turėdamas 78 m. amžiaus. Mokėsi kunigų seminarijoje Baltimorėje. Kunigu įšventintas 1893 m. Paskirtas lietuvių klebonu Baltimorėje, ten darbuosė 50 m. Jam vadovaujant, parapijos centras perkeltas į Baltimorės miesto vidurį, įsteigta liet. par. mokykla, parkviestos mokytojų m's šv. Kazimiero seserys. Buvo

Lietuvių mokslo dr.-jos narys labdaris. Organizavo finansinę paramą atsikūrusiai Lietuvai, pars daug aukodamas Lietuvos vyriausybės apdovanotas Gedimino ordinu.

MIRĖ HAMMOND VARGONŲ ISRADEJAS

Lawrens Hammond, iš Evans-tono kilęs Hammond elektrinių vargonų išradėjas, mirė seknamokykla, parkviestos mokytojų dienį savo namuose Corwally, Conn., turėdamas 78 m. amžiaus.

HIGH RATES

5% Per Annum PAID QUARTERLY 6% Per Annum

Passbook Accounts —AT— \$5000 or more Certificates 2 year min.

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASS'N

HIGHEST RESERVES

4071 Archer Avenue (West of California Ave.)

Chicago, Ill. 60632

TEL — LA 3 - 8248

5 1/2% Per Annum \$1000 or more Certificates 1 year min.

51/2% Per Annum Investment Bonus Certificates

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME

— TEVAS IR SŪNUS —

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS

2533 West 71st Street Tel. 476 - 2345

1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNHALL 3-2108-09

AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNIAKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAKINOMAS VIENTA

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

E U D E I K I S

DOYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID

Laidotuvių Direktorai

Trys Moderniškos Kopolyčios:

4330 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas YArds 7-1741-2

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS

2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672

2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213

11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-8572

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

KĄ VAIKAI GALVOJA APIE SAVE IR APIE SUAUGUSIUS?

Idomus klausimas, ar ne? O šitoki klausimu parašyti suteikė gerą progą kanadietiškas žurnalas "Homemaker's", praveddamas tuo reikalu platų ir smulkų vaikų apklausinėjimą. Šiame rašinyje panaudosime tik dalį to apklausinėjimo minčių.

Didelė dalis vaikų, tarp 11 ir 14 m. amžiaus, anot minimo straipsnio, galvoja apie mirtį, ypač naktimis atsigulę, ir tas reiškinys smarkiai juos gasdina.

Minimo amžiaus paaugliai gauna iš tėvų kišenpinigių labai nevienodai — tarp 25 centų ir 10-ties dolerių savaitei. Ir, esą, tenka tuo stebėtis, nes kiek kuris gauna, tiek tam užtenka.

Vaikai galvoja apie pasaulio katastrofos priežastis

Daugelis tokių vaikų galvoja, jog pasaulis skuba į didelę katastrofą. Tokios galvosenos priežastys — karai, oro tarša, pasaulio persipildymas žmonėmis ir t. t. Vis dėlto, kai jie galvoja tikrai apie save, jie yra daug optimistiškesni. Jiems atrodo, kad jie užaugs, išsimokslins, gaus darbus, ir dar gerus, gyvens nuosavuose namuose ir t. t.

Labai mažas skaičius jų tekalba apie šeimų sudarymą ir vaikų auginimą. Ir tas mažas skaičius — daugiausia berniukai. O mergaitėms, ypač šiais laikais, atsibodo prižiūrėti vaikus, ypač dažnai būnant vadinamom "baby sitter".

Šiaip jau visi pasisako esą laimingi, patenkinti gyvenimu, nežūrint, kur jie gyventų. Dauguma jų yra patenkinti gyvenimu Kanadoje, tik vienas — kitas norėtų gyventi Kalifornijoje, bet kodėl — išaiškinti nepajėgė.

Bijo skolų ir nori tėvų taupumo

Religija — vieniems rūpi, kitiems — ne, bet skolos niekas nenori. Daugelis vaikų išsitarė, jog norėtų, kad jų tėvai mažiau išleistų, o daugiau taupytų.

Kai buvo paklausti dėl karo, visi pasisakė prieš kariavimą.

Bent 22 mergaitės buvo pastatytas klausimas, ar joms atrodo, kad moterys Kanadoje yra diskriminuojamos, visos atsakiusios — ne!

Dėl minėtų kišenpinigių anaipol ne visi vienodą sumą gauna ir dėl įvairių priežasčių, o taip pat jie nevienodai ir suvartojami. Vieni, sako, kad gauna tuos pinigų reguliariai, be jokių sąlygų, kiti — už indų suplovimą ar šunies laukan išvedimą ir t. t. Visiems užtenka gaunamos sumos, tik vienas kuklus berniukas pasisakė, jog norėtų, kad jam pakeltų nuo 50 iki 75 centų savaitėi. Penki iš apklaustųjų pasisakė, jog kiek gauna per savaitę, tiek sutaupo, o maždaug kita tiek pasisakė, jog pusę gaunamos sumos sutaupo. Tik viena 13 m. mergaitė, gaunanti kišenpinigių kas savaitę 2.50 dol., mano, kad jai per daug skiriama.

Buvo duotas klausimas, ką vaikai darytų, jei turėtų savo pa-

PRANYS ALSENAS

mas, ar keliautų kur nors, ar nebelankytų mokyklos ir... kiek gi reikėtų jiems pinigų metams, jei norėtų būti turtingi?

Tėvai turi padėti vaikams baigti mokslą

Daugelis jų atsakė, kad niekur nekeliautų, taigi iš 56 apklaustųjų 49 nenorėtų mesti mokyklos, kos jos nebaigs. O dėl pinigų, tai tik vienas iš jų išsitarė, kad 1,000 dolerių užtektų metams, norint jaustis turtingiau.

I klausimą, kaip tėvai turėtų tvarkyti savo pajamas, atsakymai buvo nevienodi. Pusė jų atsakė, kad tėvai turėtų taupyti pinigus. Trejetas gi, kad tėvai privaletų sažiningai mokėti skolas. 12-kos metų mergaitė atsakiusi: "Jei tėvai yra turtingi, jie gali važiuoti atostogų, gerai pailsėti, pavažinėti po pasaulį ir t. t., o jeigu ne — tai žinai..." Viena 14 m. mergaitė, neatrodanti laiminga, atsakė: "Tėvai turėtų taupyti ir padėti vaikams išeiti mokslą".

Senele, atsargiai su azartu!

I klausimą, ar suaugusieji tiksliai išleidžia uždirbtus pinigus, dvidešimt vaikų atsakė, kad taip, keturi, kad ne, o visi kiti išvardino atskirus atvejus. Viena mergaitė skundėsi, kad jos senelė išleidžia daug pinigų lošti "bingo" (lotto), kiti priekaištavo, kad tėvai per daug geria, dar kiti, kad tėvai nesiskiria su nuolatniais baltais ir t. t.

Paklausti, ar jie jaučiasi esą laimėtojai, ar pralaimėtojai, atsakė, bent dauguma, kad laimėtojai. Tačiau buvo ir kitokių atsakymų, netgi labai pesimistiškų. Viena 14 m. mergaitė į tai atsakė labai filosofišku posakiu: "Negalima būti laimėtoju visą laiką, reikia suprasti ir tai, kaip reikia pralaimėti".

Iš per daug optimistų ir smarkių pesimistų atsirado tik dvi mergaitės. Viena sakė save laikanti pralaimėtoja ir esanti labai nelaiminga, kad per daug sveria, o kita — labai laiminga, kad turinti didelę šeimą, daug giminių, plančių pažinčių ir artimųjų, su kuriais gali pasinėti, išsiaiškinti problemas ir visa kita.

LIETUVĖS ŽODIS IŠ ŠIRDIES

JUOZAS PRUNSKIS

Kūrybinga ir išradinga lietuvė — Loreta Giržaitytė parašė modernaus pobūdžio, nuosirdžios minties, albuminės išvaizdos knygą, kuri ryški naujais polėkais ir tradicinių principų pagalba. Veikalo vardas "Listening". Išleido Sv. Marijos kolegija Winonoje, Minnesotoje (1973 m., 113 pusl., 3 dol.).

Pirmu pažvelgimu knyga atrodo kaip patrauklus foto albumas — tiek čia ryškių, giliai prasmingų, gyvenimiškų, kūrybinių talentu pasižyminčių fotografų pada-

rytų nuotraukų. Šalia to — ir pieštinės iliustracijos, daugely atvejų sudarytos iš raidžių "I" ir "U", reiškiančių: Aš ir tu.

Lietuvė apie dialogą, ne diskusijas

Visa knyga ir yra skirta skaitytojui įsamoninti, jog būtina kita žmogų suprasti, su juo ryšį surasti, kad vyktų ne diskusijos, o dialogas, kad draugė būtų tiriamos problemos, kad būtų klausoma širdimi, kad iš viso būtų išvystytas širdžių sąlytis.

Marija Eivaitė sako padėkos kalbą, laimėjusi II-ą vietą "Laiškai Lietuviams" paskelbtame konkurse apie tikėjimo praradimą ir atradimą. Savo įdomiame straipsny "Mano tikėjimo svyravimai" ji kelia originalias mintis. Iš k. — mecenatė (viena jų) Aldona Mažeikienė, mec. V. Kuliešius, Roma Olšauskaitė ir red. kun. J. Vainys.

Kai ilgesys slepia žmogų

Ryškiai knygos esmę nusako posakis 63-me pusl.:

— Pasaulis pilnas ilgesio slepiamų žmonių, kurių kiekvienas izoliuotas savo slaptame kalėjime. Periodiškai jie siunčia plevenančius šauksmus — žinias, tikėdamiesi, kad kas nors išsiruos tas desperacijos komunikacijos. Jei niekas neatsiliepia, jie ir toliau tęsia savo privataus pragaro gyvenimą, niekad neatrėsdami savo pačių grožio, nei tų savo neribotų galimybių.

Taip visa knyga tokia nuosirdi, paprasta, bet kartu humaniškai prasminga ir gili.

Iškeliant gerąsias vaiko savybes

Kartais autorė prašneka dramatiškais kasdienos vaizdais. Pvz. "Janytė nebuvo maloni tėvui. Bausdamas jis pradėjo ją ignoruoti. Ši ėmė verkli: "Brangus Tėve, aš klausau, o tavo tylą man nežudo".

Kitame puslapy autorė siūlo, kad susėdus už stalo būtų vaikas paklaustas — kokios savybės jam pačiame jam atrodo geros. Paskui būtų paklausti kiti šeimos vaikai ir nariai: kas jiems tame asmeny patinka. Iškeliant gerąsias savybes, neminint priekaištų, ugdančiai veiks tą šeimos narį ir paskatins geram kitus.

Atskleidžiant naujas dimensijas žmogui

Autorė nepamiršta priminti, kad tada, kai Dievas pasidarys centriniu dėmesio punktu, mes ir vienas kitą geriau suprasime, vieni kitus geriau išgersime, vieni kitais labiau domėsimės, vieni kitus labiau gerbsime, nes Dievybė atskleidžia naujas dimensijas žmogui.

Veikalas savo patrauklia forma, nuosirdžiu humanišku nusipelnė susidomėjimo.

Knygos autorė Loreta Giržaitytė yra St. Paul-Minneapolisio arkivyskupijos suaugusių švietimo direktorė. Suaugusių švietimo reikalais yra buvusi patarėja North Dakotos, Wisconsin, Illinois, Michigan, Minnesotos ir Virginijos valstijose. Šią vasarą ji yra dėstyti Katalikų universiteto Washingtono vasaros sesijoje. Jos straipsniai yra tilpę įvairiuose žurnaluose, kaip Marriage, Family Digest, Living Light ir kituose. Ji taip pat yra Minnesotos suaugusių švietimo tarybos narė.

Jos parašyta knyga "Listening" gaunama: St. Mary's College Press, Winona, Minn. 55987.

MEDICINOS MOKYKLA ARKTIKOJE

Tromso universitetas Norvegijoje parenka 40 keliolikamečių studentų, kuriuos siųs medicinos mokslo eliti vienintelėje pasaulio medicinos mokykloje Arktikoje. Ta medicinos mokykla yra įkurta pagerinti sveikatingumą 500, 000 iš 3,5 milijonų Norvegijos gyventojų, kurie įsikūrę tolimoje šiaurėje.

Portretas

Nuotrauką Alekso Urbos (žiūr. 4 psl.)

Sveikas maistas, jų parduotuvės ir "atradėjas"

Amerikiečiai, atrodo, priėjo išvados, kad jie ir jų pirmtakai atlieka mitybos harakiri, sprendžiant iš statistinių duomenų apie sveiko maisto parduotuvių augimą. Dar tik 1965 m. buvo 500 tokių parduotuvių JAV-ese. Dabar jau per 3,000.

Sąžininga šeiminingė pirmiausia nukerta maistą su aukštu kiekiu angliavandenių (v. carbohydrate) ir riebalus savo šeimoms patiekaluose, o kreipia dėmesį į maistingumą. Iš tikrųjų mes visi turime būti dėkingi už šitokį pakrypimą vienam amerikiečiui, tikram visų sveiko maisto pasekėjų seneliui Gayelord Houser, kuris rašė apie teisingą mitybą ir dietą geresnei sveikatai ir dar puikesnei išvaizdai palaikyti per visą 50 metų. Jis pirmasis išreklamavo sveiką maistą — "stebuklingą maistą", kaip jis mėgsta vadinti — kviečių gemalus (wheat germ), jogurtą, vad. "blackstrap molasses", aludrininko mieles ir net ... nugriebto (lieso) pieno milteilus. Houser gi pats yra vaikščiojantis pavyzdys savo "pacientams".

Gerokai peržengęs 70 m. amžių, jis yra vikrus, lieknas ir labai energingas. Tačiau jis nėra sveiko maisto fanatikas. Jis mėgsta gerai pagamintą maistą ir puikius vynus restoranuose — viską pasirinkdamas maistingą ir su saiku. Šampanas, jis sako, yra skaniausia vaisių sunka pasaulyje. Valgydamas restoranar namie, jis pradeda visuomet pietus ar vakarienę su didžiule porcija salotų. Jos turi viską, ko mums reikia naudinga, o taipgi nukerta apetitą visokiems riebiems patiekalams.

"Dovanok mergaitę elektrinį traukinį"

— Dovanok berniukui lėlę Kalėdoms... o savo mergaitę — elektrinį traukinuką.

Šitoks šūkis, parinktas Vokietijoje Moterų išsilavinimo judėjimo tik įrodo, kaip toli pašoko moterų reikalavimai nuo tų dienų, kai vokietės turėjo paaugoti savo visą gyvenimą tik K — Kinder, Kueche, Kirche (vaikai, virtuvė, bažnyčia).

Vokietės rimtai susiorganizavo kovoti prieš nuomonę, dar vis plačiai praktikuojamą tiek vyrų, tiek moterų tarpe, kad vokiečiai priklausomai namams.

Naciai plačiai skelbė "varyti moteris iš pramonės ir prekybos atgal pas nuosavus vyrus į namus, virtuvę ir prie židinio". Tik naciškai Vokietijai žlugus

Iš moterų pasaulio

— Arch. Bronė Lukšaitė-Kovienė su savo vyru arch. Jonu Kova jau antras mėnuo džiaugiasi paryžietišku gyvenimu. Bronė antri metai iš eilės yra siunčiama savo darbovietės į Paryžių, Prancūziją, pademonstruoti amerikiečių metodus prancūzų architektams. Išvykusi gegužės mėn. pabaigoje, žada grįžti atgal Chicago rugpjūčio gale. Liepos 4 d. pas savo dukrą išskrido ir jos mamytė Teresė Lukšienė, kuri mano ten pabūti trejetą savaičių. Bronė žada parodyti savo mamai dar sykį Europą, o ypač Paryžių. Mūsų energingoji architektė, besijausdama Paryžiuje, kaip namie, negali atsisavėti miesto grožio, o ypač iš ryto, kai kiekvieną dieną eidama į darbą, mato kaip plau-na gatvės ir visi paryžiečiai su vandens kibirais ir šluotom savo kiemus ir šaligatvius "skalbia".

— Marija Danutė Eivaitė baigė šį pavasarį Illinois universitetą su garbės pažymėjimu, gaudama bakaluro laipsnį iš vokiečių ir ispanų klb. Ji gilio vienerius metus (pernai) studijas Vienos universitete ir Pedagoginėje akademijoje Vienoje, Austrijoje. Pedagoginė praktika atliko Bogan Aukšt. mokykloje, dėstydamą vokiečių kalbą. Šiuo metu gabioji jaunuolė gavo asistentės vietą Illinois universitete, kur besiruodama magistro laipsniui, kartu dėstys vokiečių kalbą. Energingoji mergaitė labai aktyviai pasireiškė lietuviškoje veikloje dalyvaudama. Jaunimo centro tautinių šokių ansamblyje (net dabar kviečiama būti vadovės Leokadijos Brazdienės padėjėja), Šatrijoje, stud. ateitininkuose ir kit. Ji talkininkauja "Laiškai Lietuviams" redakcijoje. Pamėgusi kūrybinį lietuvišką žodį, ji su meile puoselėja, deklamudama, viešai skaitydama, spaudoje rašydama ir pan.

— ALIAS (Amer. Liet. Inž. ir Arch. sąj.) Moterų pagalbinis vietas aktyviai talkininkavo inžinierių ir architektų su svečiais tradicinėje kasmetinėje išvykoje Union Pier Karaičių "Gintare".

Dalyvavo per 80 asm. Surengtoje "Meno ir mogio ("Hobby") parodoje", kurioje dalyvavo inžinierių vaikai — jaunimas, atsilankė i atidarymą per šimtą žmonių. Vieneto pirmininkė Vilhelmina Lapienė atidarė parodą rąstų namie ir pristatė dvejetą rengių — pedagoges Eleną Lazauskienę ir Aleksandrą Eivienę. Pirmoji pasidžiaugė jaunimu ir jų darbais, o antroji gražbiolistiškai suminėjo aplinką, sąlytį su gamta ir artumą su jaunuim. Pristatydama kiekvieną dalyvavusį — jaunuolį ir jaunuolę, A. Eivienė apibūdino juos ir jų darbus ir pasidžiaugė, kad palikę miestą, atvyko i šią aplinkumą, kuri priminė vietą, kur Čiurlionis kūrė Druskininkuose. Pirm. V. Lapienė, pirm. arch. A. Kerelis ir inž. J. Rimkevičius pasveikino jaunimą ir apdovanojo lietuviškomis spalvomis žalio kaspino fone. Dalyvavo gabieji jaunuoliai: Nora Burbaitė, Vilija ir Marija Eivaitės, Kerelytė, Raimundas Lapas, Alma Lazauskaitė, Joana Martinkutė, Laura Narytė, Marija Petrauskaitė, Rudaitienė-Narytė, Diana Statkutė, Silvija Traškaitė, Traškaitė ir Lukas (Lazauskaitė).

Ir popiežius apie moterų laisvę

Popiežius, kalbėdamas apie vadinamą "Women's Lib", pasakė, kad moterų išsilavinimo judėjimas yra visai pagrįstas reikalas, tik tai jis tapo iškreiptas moteriški reikalavimų "vadinamaj lytinei laisvei".

Vienoje sesijoje su grupe advokatų Vatikane praeitą mėnesį popiežius pareiškė, kad tikroji laisvė moterims susidarė iš jų tikro pašaukimo pripažinimo, kuri visad buvo motinystė, bet ne siekimas materialinės lygybės tarp abiejų lyčių.

Marija Danutė Eivaitė skaito ištraukas iš Ados Karvelytės knygos "Ne tie varpai" leidinio sutiktuose. Nuotr. Z. Degučio

* Prof. Gražina Juodeikienė birželio mėn. išėjo į pensiją. Paskutinius 13 metų ji dėstė prancūzų ir rusų kalbas valstybiniame Portlando universitete, Oregone. Svetimų kalbų profesorai surengė jai atsisveikinimo vakarienę, įteikė dovaną ir šiltai atsiliepė apie jos atliktą darbą. Taip pat ir studentai apdovanojo ją. Be anglų kalbos, profesoriai kalbėjo ir kitomis kalbomis: vokiečių, prancūzų, italų, rusų, lenkų, čekų, kroatų ir suomių.

Gr. Juodeikienė studijavo Lieuvos un-te. Ji gavo magistro laipsnį iš svetimų kalbų valstybiniame Pietų Dakotos un-te 1950 m. Jos tezė buvo iš Francois Mauriacio kūrybos: "Nusi-dėjėliai Mauriacio romanuose".